MATTANIN
NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ

GİRİŞ

*«Mattanın nəql etdiyi Müjdə»*də İsa Məsihin vəd edilmiş Xilaskar olduğu barədə danışılır. Burada Onun vasitəsilə Allahın Əhdi-Ətiqdə Öz xalqına verdiyi vədlərin yerinə yetməsi vurğulanır. Bu Müjdə yalnız aralarında İsanın böyüyüb başa çatdığı Yəhudi xalqı üçün deyil, bütün dünya üçündür.

Mattanın nəql etdiyi Müjdə səlis ardıcıllıqla yazılıb. Bu kitab İsanın doğuluşu, vəftizi və sınağa çəkilməsindən başlayır. Sonra müəllif İsanın vəzləri, təlimləri və Qalileyada şəfa verməsi barədə danışır. Müjdə İsanın Qalileyadan Yerusəlimə səyahəti, Onun həyatında son həftə ərzində baş vermiş hadisələr, çarmıxa çəkilməsi və dirilməsi ilə bitir.

«Mattanın nəql etdiyi Müjdə» İsanı Qanunu izah etmək və Allahın Padşahlığı haqqında təlim vermək səlahiyyətinə malik olan böyük Müəllim kimi təqdim edir. Onun insanlara həyat verən təlimləri bu kitabda yazılmışdır.

Kitabın məzmunu:

1:1-2:23 İsa Məsihin nəsil şəcərəsi və doğulması
3:1-12 Vəftizçi Yəhyanın vəzi
3:13-17 İsa Məsihin vəftiz olunması
4:1-11 İsanın sınağa çəkilməsi
4:12-18:35 İsanın Qalileyada ictimai xidməti
19:1-20:34 Qalileyadan Yerusəlimə
21:1-27:66 İsanın Yerusəlimdəki son günləri
28:1-20 İsanın dirilməsi

1

İsa Məsihin nəsil şəcərəsi

(Luka 3:23-38)

1 Davudun Oğlu, İbrahimin də Oğlu olan İsa Məsihin nəsil şəcərəsi:
2 İbrahimdən İshaq törədi. İshaqdan Yaqub törədi. Yaqubdan Yəhuda və
onun qardaşları törədi. 3 Yəhudadan Tamarın doğduğu Peres və Zerah törədi.
Peresdən Xesron törədi. Xesrondan Ram törədi. 4 Ramdan Amminadav
törədi. Amminadavdan Naxşon törədi. Naxşondan Salmon törədi.
5 Salmondan Raxavın doğduğu Boaz törədi. Boazdan Rutun doğduğu Oved

törədi. Oveddən Yessey törədi. [6] Yesseydən padşah Davud törədi.
Davuddan Uriyanın arvadının doğduğu Süleyman törədi. [7] Süleymandan
Rexavam törədi. Rexavamdan Aviya törədi. Aviyadan Asa törədi. [8] Asadan
Yehoşafat törədi. Yehoşafatdan Yehoram törədi. Yehoramdan Uzziya törədi.
[9] Uzziyadan Yotam törədi. Yotamdan Axaz törədi. Axazdan Xizqiya törədi.
[10] Xizqiyadan Menaşşe törədi. Menaşşedən Amon törədi. Amondan Yoşiya
törədi. [11] [*]Babil sürgünü zamanı Yoşiyadan Yekonya[a] və onun qardaşları
törədi.
[12] Babil sürgünündən sonra Yekonyadan Şealtiel törədi. Şealtieldən
Zerubbabil törədi. [13] Zerubbabildən Avihud törədi. Avihuddan Elyaqim
törədi. Elyaqimdən Azur törədi. [14] Azurdan Sadoq törədi. Sadoqdan Yaxin
törədi. Yaxindən Elihud törədi. [15] Elihuddan Eleazar törədi. Eleazardan
Mattan törədi. Mattandan Yaqub törədi. [16] Yaqubdan Məryəmin əri Yusif
törədi. Məryəmdən də Məsih adlanan İsa doğuldu.
[17] Beləliklə, İbrahimdən Davuda qədər olan bütün nəsillər on dörd nəsildir,
Davuddan Babil sürgününə qədər on dörd nəsildir, Babil sürgünündən
Məsihə qədər də on dörd nəsildir.

İsa Məsihin doğulması

(Luka 2:1-7)

[18] [*]İsa Məsihin doğulması belə oldu. Anası Məryəm Yusifə nişanlanmışdı.
Amma birlikdə olmalarından əvvəl Məryəmin Müqəddəs Ruhdan hamilə
olduğu aşkar oldu. [19] Onun nişanlısı Yusif saleh bir adam idi və Məryəmi
camaat arasında rüsvay etmək istəməyərək gizlicə boşamaq niyyətinə düşdü.
[20] Amma belə düşündüyü halda Rəbbin bir mələyi röyada ona görünüb dedi:
«Davud oğlu Yusif! Məryəmi özünə arvad etməkdən qorxma, çünki onun
bətnindəki körpə Müqəddəs Ruhdandır. [21] [*]Məryəm bir Oğul doğacaq və
Onun adını İsa[b] qoy, çünki O Öz xalqını günahlarından xilas edəcək».
[22] [*]Bütün bunlar Rəbbin peyğəmbər vasitəsilə söylədiyi bu söz yerinə
yetsin deyə baş verdi:

> [23] «Budur, bakirə qız hamilə olub Oğlan doğacaq, adını İmmanuel qoyacaqlar».

«İmmanuel» «Allah bizimlədir» deməkdir.

---

[*]**1:11** 2Pad. 24:14-15; 2Saln. 36:10; Yer. 27:20
[a]**1:11** *Yekonya* – başqa adı Yehoyakin.
[*]**1:18** Luka 1:26-27
[*]**1:21** Luka 1:31
[b]**1:21** *İsa* – ibrani dilində *Rəbb xilas edir.*
[*]**1:22-23** Yeş. 7:14

[24] Yusif yuxudan oyananda Rəbbin mələyinin buyurduğu kimi etdi və
arvadını qəbul etdi. [25] [*]Amma Məryəm bir Oğul doğana qədər Yusif onunla
yaxınlıq etmədi. Doğulan Körpənin adını İsa qoydu.

2

Müdrik adamların ziyarəti

[1] İsa padşah Hirodun dövründə Yəhudeyanın Bet-Lexem şəhərində anadan
olduqda müdrik adamlar[c] şərqdən Yerusəlimə gəlib [2] [*]dedilər: «Yəhudilərin
anadan olmuş Padşahı haradadır? Şərqdə Onun ulduzunu gördük və Ona
səcdə qılmağa gəldik». [3] Padşah Hirod bunu eşitdikdə özü və bütün
Yerusəlim xalqı təlaşa düşdü. [4] Hirod xalqın bütün başçı kahinlərini və
ilahiyyatçılarını toplayaraq onlardan Məsihin harada doğulduğunu soruşdu.
[5] «Yəhudeyanın Bet-Lexem şəhərində» dedilər. «Çünki peyğəmbər vasitəsilə
belə yazılıb:

[6] [*]"Ey Yəhuda torpağındakı Bet-Lexem, sən
Yəhuda hökmdarları arasında ən kiçik deyilsən,
Çünki xalqım İsrailə çoban olan
Hökmdar səndən çıxacaq"».

[7] Onda Hirod müdrik adamları gizlicə çağırıb onlardan ulduzun göründüyü
dəqiq vaxtı öyrəndi. [8] «Gedin, Körpəni diqqətlə axtarın, tapan kimi mənə
xəbər verin ki, mən də gedib Ona səcdə qılım» deyərək onları Bet-Lexemə
göndərdi. [9] Onlar padşahı dinlədikdən sonra yola düşdülər. O vaxt şərqdə
gördükləri ulduz onlara yol göstərirdi. O, Körpənin olduğu yerin üzərinə
çatdıqda dayandı. [10] Onlar ulduzu gördükləri vaxt çox sevindilər. [11] Evə girib
Körpəni anası Məryəmlə birlikdə gördülər və yerə qapanaraq Ona səcdə
qıldılar. Xəzinələrini açıb Ona hədiyyələri – qızıl, kündür və mirranı təqdim
etdilər. [12] Sonra röyada Hirodun yanına qayıtmamaq üçün xəbərdarlıq
aldıqlarına görə başqa yolla öz ölkələrinə getdilər.

Misirə qaçma

[13] Müdrik adamlar yola düşəndən sonra Rəbbin bir mələyi Yusifə röyada
görünərək dedi: «Qalx, Körpə ilə anasını götür, Misirə qaç. Mən sənə xəbər
verənə qədər orada qal. Çünki Hirod Körpəni öldürmək üçün axtarmağa

---

[*]**1:25** Luka 2:21

[c]**2:1** *Müdrik adamlar* – hərfi tərcümədə *mağlar,* yəni şərq ölkələrindən olan din və elm adamları.

[*]**2:2** Say. 24:17; Yer. 23:5; Zək. 9:9; Mark 15:2; Yəh. 1:49

[*]**2:6** 2Şam. 5:2; 1Saln. 11:2; Mik. 5:2

başlayır». [14] Beləliklə, Yusif qalxdı, həmin gecə Körpə ilə anasını götürüb
Misirə yollandı. [15] [*]Hirod ölənə qədər orada qaldı. Bu, Rəbbin peyğəmbər
vasitəsilə söylədiyi söz yerinə yetsin deyə baş verdi:

«Öz Oğlumu Misirdən çağırdım».

[16] Hirod müdrik adamlar tərəfindən axmaq yerinə qoyulduğunu görəndə
çox hiddətləndi. O, müdrik adamlardan öyrəndiyi vaxta görə Bet-Lexem və
onun ətrafında yaşayan iki və iki yaşdan aşağı körpə oğlan uşaqlarını
öldürtdü. [17] Beləliklə, Yeremya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə
yetdi:

[18] [*]«Ramada bir səs eşidildi,
Ağlaşma[d] və böyük fəryad səsləri!
Rəhilə uşaqları üçün ağlayır,
Təsəlli istəmir.
Çünki onlar daha yoxdur».

Misirdən Nazaretə dönüş

[19] Hirod öləndən sonra Rəbbin bir mələyi Misirdə Yusifə röyada görünüb
[20] dedi: «Qalx, Körpə ilə anasını götür, İsrail ölkəsinə qayıt. Çünki Körpənin
canını almaq istəyənlər öldü». [21] Yusif qalxdı, Körpə ilə anasını götürüb
İsrail ölkəsinə qayıtdı. [22] Amma Arxelanın öz atası Hirodun yerinə Yəhudeya
padşahı olduğunu eşidəndə oraya getməyə qorxdu. Röyada xəbərdarlıq
alaraq Qalileya bölgəsinə getdi. [23] Gəlib Nazaret deyilən şəhərdə məskən
saldı. Bu, peyğəmbərlər vasitəsilə söylənən «Ona Nazaretli deyiləcək» sözü
yerinə yetsin deyə baş verdi.

3

Vəftizçi Yəhyanın gəlişi

(Mark 1:1-8; Luka 3:1-18; Yəh. 1:19-28)

[1] [*]O günlərdə Vəftizçi Yəhya Yəhudeya çölündə vəz edərək meydana
çıxdı. [2] O belə deyirdi: «Tövbə edin! Çünki Səmavi Padşahlıq yaxınlaşıb».
[3] [*]Bu o adamdır ki, Yeşaya peyğəmbər onun barəsində demişdi:

«Səhrada nida edənin səsi gəlir:
“Rəbbin yolunu hazırlayın,

---

[*]**2:15** Huşə 11:1
[*]**2:18** Yer. 31:15
[d]**2:18** *Ağlaşma* – bəzi əlyazmalarda *Mərsiyə, ağlaşma.*
[*]**3:1-2** Mat. 4:17; Mark 1:15
[*]**3:3** Yeş. 40:3

Onun keçəcəyi yerləri düz edin”».
4 *Yəhya dəvə yunundan paltar geymiş, belinə dəri qurşaq bağlamışdı,
yeməyi çəyirtkə və çöl balı idi. 5 Yerusəlim sakinləri, bütün Yəhudeya
diyarından olanlar və İordan ətrafında yaşayanlar Yəhyanın yanına gəlirdi.
6 Onlar günahlarını etiraf edərək onun tərəfindən İordan çayında vəftiz
olunurdu.
7 *Fariseylər və sadukeylərdən çoxunun vəftiz olmaq üçün onun yanına
gəldiyini görən Yəhya onlara belə dedi: «Ey gürzələr nəsli! Üzərinizə gələn
qəzəbdən canınızı qurtarmağı sizin beyninizə kim yeridib? 8 İndi isə tövbəyə
layiq bəhrə verin. 9 *Ürəyinizdə “atamız İbrahimdir” deyə düşünməyin. Mən
sizə deyirəm: Allah bu daşlardan İbrahimə övlad yaratmağa qadirdir.
10 *Artıq balta ağacların dibində yatır. Beləliklə, yaxşı bəhrə verməyən hər
ağac kəsilir və oda atılır.
11 Mən sizi tövbəniz üçün su ilə vəftiz edirəm, amma məndən sonra Gələn
məndən daha qüdrətlidir. Mən Onun çarıqlarını daşımağa belə, layiq
deyiləm. O sizi Müqəddəs Ruhla və odla vəftiz edəcək. 12 Onun kürəyi
əlindədir və xırmanını sovuracaq, Öz taxılını anbara toplayacaq. Küləşi isə
sönməz odda yandıracaq».

İsanın vəftiz olunması

(Mark 1:9-11; Luka 3:21-22)

13 O vaxt İsa Yəhya tərəfindən vəftiz olmaq üçün Qalileyadan İordan
çayına, Yəhyanın yanına gəldi. 14 Yəhya Ona mane olmaq istəyərək dedi:
«Sən Məni vəftiz etməlisən, Sən niyə mənim yanıma gəlirsən?» 15 İsa ona
cavab verdi: «Hələlik buna razı ol. Çünki biz salehlik işini beləcə yerinə
yetirməliyik». Onda Yəhya razı oldu. 16 İsa vəftiz olunan kimi sudan çıxdı. O
vaxt göylər yarıldı və Allahın Ruhunun göyərçin kimi endiyini və Öz
üzərinə qonduğunu gördü. 17 *Göylərdən bir səda gəldi: «Bu Mənim sevimli
Oğlumdur, Ondan razıyam».

4

İsanın sınağa çəkilməsi

(Mark 1:12-13; Luka 4:1-13)

---

*__3:4__ 2Pad. 1:8
*__3:7__ Mat. 12:34; 23:33; Luka 3:7
*__3:9__ Yəh. 8:33
*__3:10__ Mat. 7:19
*__3:17__ Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 12:18; 17:5; Mark 1:11; Luka 9:35

[1] [*]Bundan sonra İsa iblis tərəfindən sınağa çəkilmək üçün Ruh tərəfindən
səhraya aparıldı. [2] İsa qırx gün-qırx gecə oruc tutandan sonra acdı. [3] O zaman
sınağaçəkən yaxınlaşıb Ona dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, bu daşlara
əmr et ki, çörəyə dönsün». [4] [*]İsa ona belə cavab verdi: «"İnsan yalnız çörəklə
deyil, Allahın ağzından çıxan hər kəlmə ilə yaşayar" deyə yazılmışdır».
[5] [*]Sonra iblis Onu müqəddəs şəhərə gətirdi və məbədin qülləsinə qoyub
[6] dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, Özünü aşağı at. Axı
"Allah Sənə görə mələklərinə əmr edər ki,
Səni əlləri üstündə aparsınlar,
Ayağın bir daşa dəyməsin"
deyə yazılmışdır». [7] [*]İsa ona dedi: «"Allahın Rəbbi sınama" deyə də
yazılmışdır».
[8] İblis yenə İsanı çox yüksək bir dağa çıxartdı. Ona dünyanın bütün
padşahlıqlarını və şan-şöhrətini göstərib dedi: [9] «Əgər Sən yerə qapanıb
mənə səcdə etsən, bütün bu şeyləri Sənə verəcəyəm». [10] [*]İsa dedi: «Rədd ol,
Şeytan! "Allahın Rəbbə səcdə et və yalnız Ona ibadət et" deyə yazılmışdır».
[11] Bundan sonra iblis İsanı tərk etdi və mələklər gəlib Ona xidmət edirdi.

İsa xidmətinə başlayır

(Mark 1:14-15; Luka 4:14-15)

[12] [*]İsa Yəhyanın həbs olunduğunu eşitdikdə Qalileyaya qayıtdı.
[13] [*]Nazaretdən çıxıb Zevulun və Naftali bölgəsində, Qalileya gölü kənarında
yerləşən Kefernahumda məskən saldı. [14] [*]Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə
söylənən həmin söz yerinə yetsin deyə baş verdi:
[15] «Zevulun və Naftali bölgələri,
Dənizkənarı yol,
İordan çayının o biri tayı,
Müxtəlif millətlər yaşayan Qalileya –
[16] Zülmətdə yaşayan xalq
Möhtəşəm bir işıq gördü.
Ölüm kölgəsi diyarında məskunlaşanların üzərinə

---

[*] **4:1** İbr. 2:18; 4:15
[*] **4:4** Qanun. 8:3
[*] **4:5-6** Zəb. 91:11-12
[*] **4:7** Qanun. 6:16
[*] **4:10** Qanun. 6:13
[*] **4:12** Mat. 14:3; Mark 6:17-18; Luka 3:19-20
[*] **4:13** Yəh. 2:12
[*] **4:14-16** Yeş. 9:1-2

Nur doğdu».
17 *O vaxtdan İsa vəz edib belə deməyə başladı: «Tövbə edin! Çünki Səmavi
Padşahlıq yaxınlaşıb».

İlk şagirdlər

(Mark 1:16-20; Luka 5:1-11)

18 İsa Qalileya gölünün sahilində gəzərkən suya tor atan iki qardaşı – Peter
adlanan Şimonu və qardaşı Andreyi gördü. Bu adamlar balıqçı idi. 19 İsa
onlara dedi: «Ardımca gəlin, Mən sizi elə balıqçı edəcəyəm ki, insan
tutacaqsınız». 20 Onlar dərhal torları kənara atıb Onun ardınca getdilər. 21 İsa
oradan irəli gedib başqa iki qardaşı – Zavday oğlu Yaqubu və qardaşı
Yəhyanı gördü. Onlar ataları Zavdayla birlikdə qayıqda torlarını düzəldirdi.
İsa onları çağırdı. 22 Onlar da dərhal qayığı və atalarını qoyub Onun ardınca
getdilər.

İsa xəstələrə şəfa verir

(Mark 3:7-12; Luka 6:17-19)

23 *İsa bütün Qalileyanı gəzir, onların sinaqoqlarında öyrədir, Səmavi
Padşahlığın Müjdəsini vəz edir, xalq arasında hər cür xəstəliyə və hər cür
naxoşluğa şəfa verirdi. 24 Onun haqqındakı xəbər bütün Suriyaya yayıldı.
Ona görə də İsanın yanına hər cür xəstəlik və iztirab çəkənləri, cinlərə
tutulmuşları, epileptikləri və iflicləri gətirdilər. O da onlara şəfa verdi.
25 Qalileyadan, Dekapolis bölgəsindən, Yerusəlimdən, Yəhudeyadan və
İordan çayının o biri tayından böyük izdihamlar İsanın ardınca gedirdi.

5

İsanın Dağüstü vəzi

1 İsa izdihamı görüb dağa çıxdı. Oturan kimi şagirdləri Onun yanına gəldi.
2 İsa danışmağa başlayıb onları öyrədərək dedi:

Bəxtiyar olanlar

(Luka 6:20-23)

3 «Nə bəxtiyardır ruhən yoxsullar!
Çünki Səmavi Padşahlıq onlarındır.
4 *Nə bəxtiyardır yaslı olanlar!

---

* **4:17** Mat. 3:1-2
* **4:23** Mat. 9:35; Mark 1:39
* **5:4** Yeş. 61:1-3

Çünki onlar təsəlli tapacaq.
5 *Nə bəxtiyardır həlimlər!
Çünki onlar yer üzünü irs alacaq.
6 *Nə bəxtiyardır salehlik üçün acıb-susayanlar!
Çünki onlar doyacaq.
7 Nə bəxtiyardır mərhəmətli olanlar!
Çünki onlara mərhəmət ediləcək.
8 *Nə bəxtiyardır ürəyi təmiz olanlar!
Çünki onlar Allahı görəcək.
9 Nə bəxtiyardır sülhyaradanlar!
Çünki onlar Allahın övladları adlanacaq.
10 *Nə bəxtiyardır salehlik uğrunda təqib edilənlər!
Çünki Səmavi Padşahlıq onlarındır.

11 *İnsanlar Mənə görə sizi təhqir edib təqib edəndə, yalan söyləyib sizə hər
cür böhtan atanda siz nə bəxtiyarsınız! 12 *Sevinin və şadlanın! Çünki
göylərdə mükafatınız böyükdür. Axı sizdən qabaq gələn peyğəmbərləri də
belə təqib ediblər.

Duz və nur

13 *Siz yer üzünün duzusunuz. Amma duz öz dadını itirərsə, nə ilə
duzlanar? Artıq çölə atılıb insanlar tərəfindən tapdalanmaqdan başqa bir
şeyə yaramaz.
14 *Siz dünyanın nurusunuz. Dağın zirvəsində qurulan şəhər gizli qala
bilməz. 15 *Heç kim çırağı yandırıb qabın altına qoymaz. Əksinə, çıraqdana
qoyar ki, evdəkilərin hamısını işıqlandırsın. 16 *Eləcə də sizin nurunuz
insanların qarşısında elə parlasın ki, onlar xeyirxah işlərinizi görüb göylərdə
olan Atanızı izzətləndirsinlər.

Qanun və Peyğəmbərlər

---

*__5:5__ Zəb. 37:11
*__5:6__ Yeş. 55:1-2
*__5:8__ Zəb. 24:3-4
*__5:10__ 1Pet. 3:14
*__5:11__ 1Pet. 4:14
*__5:12__ 2Saln. 36:16; Həv. 7:52-53
*__5:13__ Mark 9:50; Luka 14:34-35
*__5:14__ Yəh. 8:12; 9:5
*__5:15__ Mark 4:21; Luka 8:16; 11:33
*__5:16__ 1Pet. 2:12

[17] Sanmayın ki, Mən Qanun və Peyğəmbərlərin sözlərini ləğv etmək üçün
gəldim. Mən onları ləğv etmək üçün yox, yerinə yetirmək üçün gəldim.
[18] [*]Sizə doğrusunu deyirəm: göy və yer keçib getmədən, hər şey icra
olmadan Qanundan ən kiçik bir hərf və ya bir nöqtə belə, yox olmayacaq.
[19] Beləliklə, bu əmrlərdən ən kiçiyindən birini kim pozarsa və başqalarına da
bu cür öyrədərsə, Səmavi Padşahlıqda ən kiçik sayılacaq. Amma kim bu
əmrləri yerinə yetirər və başqalarına da öyrədərsə, Səmavi Padşahlıqda
böyük sayılacaq. [20] Sizə bunu deyirəm: əgər sizin salehliyiniz ilahiyyatçılarla
fariseylərin salehliyindən artıq olmasa, Səmavi Padşahlığa əsla girə
bilməzsiniz.

Hirs və qətl

[21] [*]Siz qədim zamanlarda adamlara "Qətl etmə, kim qətl edərsə,
mühakiməyə məruz qalacaq" deyildiyini eşitmisiniz. [22] Mənsə sizə deyirəm
ki, qardaşına hirslənən[e] hər kəs mühakiməyə məruz qalacaq. Kim qardaşına
"axmaq" deyərsə, Ali Şuranın hökmünə məruz qalacaq. Kim qardaşına
"səfeh" deyərsə, cəhənnəm oduna məruz qalacaq. [23] Buna görə də qurbangah
qarşısına qurbanını gətirdiyin zaman yadına düşsə ki, qardaşının sənə qarşı
bir şikayəti var, [24] qurbanını qurbangahın qarşısında qoy, get, əvvəlcə
qardaşınla barış və ondan sonra gəl, qurbanını təqdim et. [25] [*]Səni ittiham
edənlə yolda ikən tez razılaş ki, o səni hakimə, hakim də səni mühafizəçiyə
verməsin və zindana atılmayasan. [26] Sənə doğrusunu deyirəm: axırıncı
qəpik-quruşunu verməyincə oradan əsla çıxmayacaqsan.

Zina və boşanma

[27] [*]"Zina etmə" deyildiyini eşitmisiniz. [28] Mənsə sizə deyirəm ki, qadına
şəhvətlə baxan hər adam artıq ürəyində onunla zina etmiş olur. [29] [*]Əgər sağ
gözün səni pis yola çəkərsə, onu çıxar at. Çünki sənin üçün bədən
üzvlərindən birinin məhv olması bütün bədəninin cəhənnəmə atılmasından
yaxşıdır. [30] [*]Əgər sağ əlin səni pis yola çəkərsə, onu kəs at. Çünki sənin üçün
bədən üzvlərindən birinin məhv olması bütün bədəninin cəhənnəmə
düşməsindən yaxşıdır.

---

[*]**5:18** Luka 16:17
[*]**5:21** Çıx. 20:13; Qanun. 5:17
[e]**5:22** *Hirslənən* – bəzi əlyazmalarda *əbəs yerə hirslənən.*
[*]**5:25-26** Luka 12:58-59
[*]**5:27** Çıx. 20:13; Qanun. 5:18
[*]**5:29** Mat. 18:9; Mark 9:47
[*]**5:30** Mat. 18:8; Mark 9:43

31 *"Kim arvadını boşayarsa, ona talaq kağızı versin" deyilmişdir. 32 Mənsə
sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan başqa bir səbəbə görə arvadını boşayan
hər kəs onu zinaya sövq edir. Boşanmış qadınla evlənən də zina edir.

And içmək

33 *Yenə qədim zamanlarda adamlara "Yalandan and içmə, amma andlarını
Rəbbin önündə yerinə yetir" deyildiyini eşitmisiniz. 34 *Mənsə sizə deyirəm
ki, heç and içmə, nə göyə, çünki o, Allahın taxtıdır; 35 nə yerə, çünki yer
Onun ayaqlarının altındakı kətildir; nə də Yerusəlimə, çünki ora böyük
Padşahın şəhəridir. 36 Başına da and içmə, çünki sən hətta bir dənə saçı belə,
ağ və ya qara edə bilməzsən. 37 Ancaq sözünüzdə "bəli"niz bəli, "xeyr"iniz
xeyr olsun. Bundan qalanı şər olandandır.

Düşmənlərinizi sevin

(Luka 6:27-36)

38 *"Göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş" deyildiyini eşitmisiniz. 39 Mənsə sizə
deyirəm ki, pis adama qarşı durma. Əksinə, sağ üzünə şillə vurana o birini
də çevir. 40 Səni məhkəməyə verib köynəyini götürmək istəyənə üst paltarını
da ver. 41 Kim səni min addım yol getməyə məcbur edirsə, sən onunla iki
min addım yol get. 42 Səndən bir şey diləyənə ver, səndən borc istəyəni geri
qaytarma.
43 *"Qonşunu sev və düşməninə nifrət et" deyildiyini eşitmisiniz. 44 Mənsə
sizə deyirəm ki, düşmənlərinizi sevin, sizi təqib edənlər üçün dua edin.[f]
45 Belə ki siz göylərdə olan Atanızın övladları olasınız. Çünki O, günəşini
həm pislərin, həm yaxşıların üzərinə doğurur, yağışını da həm salehlərin,
həm də saleh olmayanların üzərinə yağdırır. 46 Əgər sizi sevənləri
sevirsinizsə, nə mükafatınız olacaq? Vergiyığanlar da belə etmirmi? 47 Əgər
yalnız qardaşlarınızı salamlayırsınızsa, başqalarından artıq nə etmiş
olursunuz? Bütpərəstlər[g] də belə etmirmi? 48 *Ona görə də Səmavi Atanız

---

***5:31-32** Qanun. 24:1-4; Mat. 19:7-9; Mark 10:4,11-12; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11

***5:33** Lev. 19:12; Say. 30:2; Qanun. 23:21

***5:34-35** Zəb. 48:2; Yeş. 66:1; Mat. 23:22; Yaq. 5:12

***5:38** Çıx. 21:23-25; Lev. 24:20; Qanun. 19:21

***5:43** Lev. 19:18

[f]**5:44** *Sizi təqib edənlər üçün dua edin* – bəzi əlyazmalarda *sizi lənətləyənlərə xeyir-dua verin, sizə nifrət edənlərə yaxşılıq edin, sizi incidənlər və təqib edənlər üçün dua edin* (Luka 6:27-28).

[g]**5:47** *Bütpərəstlər* – bəzi əlyazmalarda *Vergiyığanlar.*

kamil olduğu kimi siz də kamil olun.

6

Sədəqə vermək

[1] [*]Ehtiyatlı olun, siz saleh iş görəndə bunu insanların önündə, onlara
göstərmək üçün etməyin. Yoxsa göylərdə olan Atanızdan mükafat
almazsınız.
[2] Ona görə də sədəqə verdiyin zaman önündə şeypur səsi ilə car çəkmə.
Çünki adamlar onları izzətləndirsin deyə ikiüzlülər sinaqoqlarda və
küçələrdə belə edirlər. Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar.
[3] Amma sən sədəqə verdiyin zaman sol əlin sağ əlinin nə etdiyini bilməsin.
[4] Belə ki verdiyin sədəqə gizli qalsın. Gizlində olanı görən Atan səni
mükafatlandıracaq.[h]

Necə dua etməli

(Luka 11:2-4)

[5] [*]Dua etdiyiniz zaman da ikiüzlülər kimi olmayın. Çünki beləläri adamlar
onları görsün deyə sinaqoqlarda və küçə tinlərində durub dua etməyi
sevirlər. Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar. [6] Amma sən
dua etdiyin zaman öz otağına gir və qapını örtüb gizlində olan Atana dua et.
Gizlində olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.[i]
[7] Dua edəndə bütpərəstlər kimi boşboğazlıq etməyin. Çünki onlar düşünür
ki, çox söz söyləməklə eşidiləcəklər. [8] Siz onlara bənzəməyin! Çünki Atanız
nələrə ehtiyacınız olduğunu siz Ondan diləməzdən əvvəl bilir.
[9] Buna görə siz belə dua edin:

“Göylərdə olan Atamız,
Adın müqəddəs tutulsun,
[10] Padşahlığın gəlsin,
Göydə olduğu kimi
Yerdə də Sənin iradən olsun.
[11] Gündəlik çörəyimizi bizə bu gün ver.
[12] Bizə borclu olanları bağışladığımız kimi
Bizim borclarımızı da bağışla.

---

[*]**5:48** Lev. 19:2; Qanun. 18:13
[*]**6:1** Mat. 23:5
[h]**6:4** *Mükafatlandıracaq* – bəzi əlyazmalarda *açıqca mükafatlandıracaq.*
[*]**6:5** Luka 18:9-14
[i]**6:6** *Mükafatlandıracaq* – bəzi əlyazmalarda *açıqca mükafatlandıracaq.*

[13] [*]Bizi sınağa çəkmə,
Lakin bizi şər olandan xilas et.
Çünki padşahlıq, qüdrət və izzət
Əbədi olaraq Sənindir. Amin.”[j]
[14] [*]Əgər başqa insanların təqsirlərini bağışlasanız, Səmavi Atanız da sizi
bağışlayar. [15] Amma siz başqa insanları bağışlamasanız, Atanız da sizin
təqsirlərinizi bağışlamaz.

Oruc

[16] Oruc tutduğunuz zaman ikiüzlülər kimi qaşqabaqlı gəzməyin. Onlar oruc
tutduqlarını insanlara göstərmək üçün üzlərini tutqun hala salırlar. Sizə
doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar. [17] Amma sən oruc tutanda
başına yağ çək və üzünü yu. [18] Belə ki insanlara deyil, gizlində olan Atana
oruclu görünəsən. Gizlində olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.

Səmavi xəzinələr

(Luka 11:34-35; 12:33-34; 16:13)

[19] [*]Yer üzündə özünüzə xəzinələr yığmayın. Orada güvə və pas onları
məhv edər ya da oğrular girib oğurlayar. [20] Bunun yerinə özünüzə göydə
xəzinələr yığın. Orada nə güvə, nə pas onları məhv edər, nə də oğrular girib
oğurlayar. [21] Çünki xəzinən haradadırsa, ürəyin də orada olacaq.
[22] Bədənin çırağı gözdür. Əgər gözün sağlam olarsa, bütün bədənin də
nurlu olacaq. [23] Yox, əgər gözün zəif görərsə, bütün bədənin qaranlıq olacaq.
Əgər səndəki “nur” qaranlıqdırsa, zülmət nə qədər böyükdür!
[24] Heç kim iki ağaya qulluq edə bilməz. Çünki ya birinə nifrət edib o
birisini sevəcək ya da birinə bağlı qalıb o birisinə xor baxacaq. Siz həm
Allaha, həm də sərvətə[k] qulluq edə bilməzsiniz.

Qayğı çəkməyin

(Luka 12:22-32)

[25] Buna görə sizə deyirəm: “Nə yeyəcəyik?” və ya “Nə içəcəyik?” deyə
canınız üçün, “Nə geyinəcəyik?” deyə bədəniniz üçün qayğı çəkməyin. Can
yeməkdən, bədən isə geyinməkdən daha vacib deyilmi? [26] Göydə uçan

---

[*]**6:13** 1Saln. 29:11
[j]**6:13** *Çünki padşahlıq, qüdrət və izzət əbədi olaraq Sənindir. Amin.* – bu sözlər ən qədim yunan əlyazmalarında yoxdur.
[*]**6:14-15** Mark 11:25-26
[*]**6:19** Yaq. 5:2-3
[k]**6:24** *Sərvət* – arami dilində *mamon*.

quşlara baxın: onlar nə əkir, nə biçir, nə də anbarlarda saxlayır. Amma
Səmavi Atanız onları yedizdirir. Siz onlardan daha qiymətli deyilsinizmi?
[27] Hansı biriniz qayğı çəkməklə ömrünü bir anlıq belə, uzada bilər? [28] Nəyə
görə geyim üçün qayğı çəkirsiniz? Görün çöl zanbaqları necə böyüyür: onlar
nə zəhmət çəkir, nə də ip əyirir. [29] [*]Lakin sizə bunu deyirəm ki, bütün cah-
calalı içində olan Süleyman belə, bunlardan biri kimi geyinməmişdi. [30] Ey
imanı az olanlar, bu gün olub sabah ocağa atılan çöl otunu Allah belə
geyindirirsə, sizi geyindirəcəyi daha da yəqin deyilmi? [31] Beləliklə, "Nə
yeyəcəyik?", "Nə içəcəyik?" və ya "Nə geyəcəyik?" deyə qayğı çəkməyin.
[32] Çünki bütpərəstlər bütün bu şeyləri axtarırlar. Doğrudan da, Səmavi
Atanız bütün bunlara ehtiyacınız olduğunu bilir. [33] Ona görə də siz əvvəlcə
Allahın Padşahlığını və Onun salehliyini axtarın. Onda bunların hamısı sizə
əlavə olaraq veriləcək. [34] Beləliklə, sabahın qayğısını çəkməyin. Çünki
sabahkı gün özü üçün qayğı çəkəcək. Hər günün öz yamanlığı kifayətdir!

7

Mühakimə etməyin

(Luka 6:37-42)

[1] Mühakimə etməyin ki, siz də mühakimə olunmayasınız. [2] [*]Çünki hansı
hökmlə mühakimə etsəniz, onunla da mühakimə olunacaqsınız. Siz hansı
ölçü ilə ölçsəniz, sizin üçün də eyni ölçü ilə ölçüləcək. [3] Sən nə üçün
qardaşının gözündə çöpü görürsən, amma öz gözündəki tiri seçmirsən? [4] Öz
gözündə tir ola-ola qardaşına necə deyə bilərsən: "Qoy gözündəki çöpü
çıxarım!" [5] Ey ikiüzlü, əvvəlcə öz gözündən tiri çıxar, onda aydın görərsən
ki, qardaşının gözündəki çöpü necə çıxarmaq olar.

[6] Müqəddəs olanı itlərə verməyin və mirvarilərinizi donuzlara atmayın;
yoxsa bunları ayaqları ilə tapdalayarlar və dönüb sizi parçalayarlar.

Dua haqqında təlim

(Luka 11:9-13)

[7] Diləyin, sizə veriləcək, axtarın, tapacaqsınız, qapını döyün və sizə
açılacaq. [8] Çünki hər diləyən alar, axtaran tapar, qapı döyənə açılar.
[9] Aranızdan kimsə oğlu ondan çörək diləsə, ona daş verərmi? [10] Ya da balıq
diləsə, ona ilan verərmi? [11] Beləliklə, siz pis olduğunuz halda öz
övladlarınıza yaxşı hədiyyələr verməyi bilirsinizsə, göylərdə olan Atanızın
Ondan diləyənlərə gözəl hədiyyələr verəcəyi nə qədər yəqindir!

---

[*]**6:29** 1Pad. 10:4-7; 2Saln. 9:3-6
[*]**7:2** Mark 4:24

[12] *İnsanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə
rəftar edin. Çünki Qanun və Peyğəmbərlərin söylədiyi də elə budur.

Dar qapı və geniş qapı

(Luka 13:24)

[13] Dar qapıdan girin. Çünki həlaka aparan qapı geniş və yolu enlidir. Bu
qapıdan girənlər çoxdur. [14] Amma həyata aparan qapı dar və yolu ensizdir,
onu tapanlar azdır.

Ağac və bəhrə

(Mat. 12:33-35; Luka 6:43-46; 13:25-27)

[15] Yalançı peyğəmbərlərdən özünüzü gözləyin! Onlar yanınıza quzu
cildində gələrlər, amma daxilən yırtıcı qurddurlar. [16] Onları bəhrələrindən
tanıyacaqsınız. Qaratikandan üzüm yaxud qanqaldan əncir yığılarmı?
[17] Beləcə də hər yaxşı ağac yaxşı bəhrə, pis ağac isə pis bəhrə verər. [18] Yaxşı
ağac pis bəhrə verə bilməz, pis ağac da yaxşı bəhrə verə bilməz. [19] *Yaxşı
bəhrə verməyən hər ağac kəsilər və oda atılar. [20] *Beləliklə, yalançı
peyğəmbərləri bəhrələrindən tanıyacaqsınız.
[21] Mənə "ya Rəbb, ya Rəbb" deyən hər kəs Səmavi Padşahlığa girməyəcək;
lakin göylərdə olan Atamın iradəsini yerinə yetirən oraya girəcək. [22] O gün
bir çoxları Mənə deyəcək: "Ya Rəbb, ya Rəbb, biz Sənin adınla
peyğəmbərlik etmirdikmi? Sənin adınla cinləri qovmurduqmu? Sənin adınla
bir çox möcüzələr yaratmırdıqmı?" [23] *Onda Mən onlara bəyan edəcəyəm:
"Ey qanunsuzluq edənlər, Mən sizi heç vaxt tanımamışam, Məndən uzaq
olun!"

Ağıllı bənna və ağılsız bənna

(Luka 6:47-49)

[24] Beləliklə, bu sözlərimi eşidib onlara əməl edən hər kəs öz evini qaya
üzərində quran ağıllı adama bənzəyir. [25] Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər
və o evə hücum edər. Amma ev uçmaz, çünki təməli qaya üzərində qurulub.
[26] Bu sözlərimi eşidib onlara əməl etməyən hər kəs isə öz evini qum üzərində
tikən ağılsız adama bənzəyir. [27] Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə
hücum edər. Ev uçar və onun yıxılması bir müsibət olar».

---

*__7:12__ Luka 6:31
*__7:19__ Mat. 3:10; Luka 3:9
*__7:20__ Mat. 12:33
*__7:23__ Zəb. 6:8; Luka 13:27

[28] *İsa bu sözləri bitirəndə xalq Onun təliminə təəccübləndi, [29] çünki onlara
öz ilahiyyatçıları kimi deyil, səlahiyyət sahibi kimi təlim öyrədirdi.

8

İsa bir cüzamlıya şəfa verir

(Mark 1:40-45; Luka 5:12-16)

[1] İsa dağdan endiyi zaman böyük bir izdiham Onun ardınca getdi. [2] Bu
zaman cüzamlı bir adam yaxınlaşıb «ya Rəbb, əgər istəsən, məni pak edə
bilərsən» deyərək Ona səcdə qıldı. [3] İsa əlini uzadıb ona toxundu və dedi:
«İstəyirəm, pak ol!» Dərhal bu adam cüzamdan pak oldu. [4] *İsa ona dedi:
«Bax heç kəsə bir söz demə, amma get, özünü kahinə göstər. Hər kəsə
şəhadət olsun deyə Musanın buyurduğu təqdimi apar».

Yüzbaşının imanı

(Luka 7:1-10)

[5] İsa Kefernahuma girərkən bir yüzbaşı Ona yaxınlaşıb yalvardı: [6] «Ya
Rəbb, xidmətçim iflic olub evdə yatır, çox iztirab çəkir». [7] İsa ona dedi:
«Mən gəlib ona şəfa verəcəyəm». [8] Yüzbaşı cavab verərək dedi: «Ya Rəbb,
mən layiq deyiləm ki, Sən mənim evimə girəsən. Ancaq bir söz söylə, onda
xidmətçim sağalacaq. [9] Çünki mən də tabeçilik altında olan bir adamam,
mənim də tabeçiliyimdə əsgərlər var. Birinə “Get!” deyirəm, o gedir,
digərinə isə “Gəl!” deyirəm, o da gəlir. Quluma “Bunu et!” deyirəm, o da
edir». [10] Bunu eşidən İsa heyrət etdi. O ardınca gələn xalqa dedi: «Sizə
doğrusunu deyirəm: İsraildə heç kimdə belə böyük iman görmədim. [11] *Sizə
deyirəm ki, şərqdən və qərbdən bir çoxu gələcək və Səmavi Padşahlıqda
İbrahimlə, İshaqla və Yaqubla bir süfrəyə oturacaq. [12] *Amma bu padşahlığın
əsl övladları isə qaranlıq çölə atılacaq. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı
olacaq». [13] Sonra İsa yüzbaşıya dedi: «Get, qoy sənin imanına görə olsun».
Yüzbaşının xidmətçisi də o saat sağaldı.

İsa çox adama şəfa verir

(Mark 1:29-34; Luka 4:38-41)

[14] İsa Peterin evinə gəldi. Onun qayınanasının qızdırma içində yatdığını
gördü. [15] İsa onun əlinə toxundu və qadının qızdırması düşdü. Qadın qalxıb

---

*__7:28-29__ Mark 1:22; Luka 4:32
*__8:4__ Lev. 14:1-32
*__8:11__ Luka 13:29
*__8:12__ Mat. 22:13; 25:30; Luka 13:28

İsaya xidmət etməyə başladı.
[16] Axşam olduqda isə cinə tutulmuş bir çox adamı İsanın yanına gətirdilər.
O, sözlə ruhları çıxartdı və xəstələrin hamısına şəfa verdi. [17] [*]Bu, Yeşaya
peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu sözlər yerinə yetsin deyə baş verdi:

«Bizim xəstəliklərimizi O çəkdi,
Naxoşluqlarımızı Öz üzərinə götürdü».

İsanın şagirdi olmaq nə deməkdir

(Luka 9:57-62)

[18] İsa ətrafında izdihamı gördükdə əmr verdi ki, o biri sahilə keçsin. [19] Bu
zaman bir ilahiyyatçı Ona yaxınlaşıb dedi: «Müəllim! Sən hara getsən, Sənin
ardınca gedəcəyəm». [20] İsa ona dedi: «Tülkülərin də yuvası, göydə uçan
quşların da yuvası var. Amma Bəşər Oğlunun başını qoymağa belə, yeri
yoxdur».
[21] Şagirdlərindən bir başqası İsaya dedi: «Ya Rəbb, mənə icazə ver, əvvəlcə
gedim, atamı dəfn edim». [22] İsa ona dedi: «Ardımca gəl. Qoy ölülər öz
ölülərini dəfn etsin».

İsa tufanı yatırır

(Mark 4:35-41; Luka 8:22-25)

[23] İsa qayığa mindiyi zaman şagirdləri də Onun ardınca getdi. [24] Göldə elə
böyük tufan qopdu ki, qayıq dalğalarla örtüldü. Amma İsa yatırdı.
[25] Şagirdlər yaxınlaşıb İsanı oyadaraq dedilər: «Ya Rəbb, bizi xilas et, biz
həlak oluruq!» [26] İsa onlara «Ey imanı az olanlar, niyə qorxursunuz?» dedi.
Sonra durub küləklərə və gölə qadağan etdi, onda dərin sükut çökdü. [27] Onlar
heyrət içində qalıb dedilər: «Bu necə bir Adamdır ki, küləklər də, göl də Ona
itaət edir?»

Cinə tutulmuş iki nəfər sağaldılır

(Mark 5:1-20; Luka 8:26-39)

[28] İsa o biri sahildə yerləşən Qadaralıların[1] diyarına gəldiyi zaman qəbir
mağaralarından çıxan cinə tutulmuş iki nəfər Onunla qarşılaşdı. Onlar elə
təhlükəli idi ki, heç kim o yoldan keçə bilmirdi. [29] Budur, onlar bağırdılar:
«Ey Allahın Oğlu, bizdən nə istəyirsən? Buraya vaxtından əvvəl bizə iztirab
verməyəmi gəlmisən?» [30] Onlardan uzaqda böyük bir donuz sürüsü otlayırdı.
[31] Cinlər İsaya yalvardılar: «Bizi qovacaqsansa, bu donuz sürüsünə göndər».
[32] İsa onlara «Gedin!» dedi. Cinlər də adamlardan çıxıb donuzların içinə

---

[*]**8:17** Yeş. 53:4
[1]**8:28** *Qadaralıların* – bəzi əlyazmalarda *Gergesalıların.*

girdi. Beləliklə, bütün sürü uçurumdan aşağı, gölə atılıb suda boğuldu.
[33] Donuz otaranlar isə qaçdılar, şəhərə gəlib hər şeyi və cinə tutulmuş
adamların başına gələn əhvalatı xəbər verdilər. [34] Bundan sonra bütün şəhər
əhalisi İsanı qarşılamağa çıxdı. İsanı görəndə Ona yalvardılar ki, onların
bölgəsindən çıxsın.

9

İsa iflicə şəfa verir

(Mark 2:1-12; Luka 5:17-26)

[1] İsa qayığa minərək gölü keçdi və Öz şəhərinə gəldi. [2] Onun yanına
yataqda yatan bir iflic adamı gətirdilər. İsa onların imanını görəndə iflic olan
adama dedi: «Cəsarətli ol, oğlum, günahların bağışlandı». [3] Onda bəzi
ilahiyyatçılar öz-özünə dedilər: «Bu Adam küfr danışır». [4] Onların nə
düşündüklərini görərək İsa dedi: «Niyə ürəyinizdə pis şeylər fikirləşirsiniz?
[5] Bax hansı daha asandır? "Günahların bağışlandı" deməkmi, yoxsa "Qalx,
yeri!" demək? [6] Lakin siz bilin ki, Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları
bağışlamaq səlahiyyəti var» və onda iflicə dedi: «Qalx, yatağını götür və
evinə get!» [7] Xəstə qalxıb evinə getdi. [8] Xalq bunu gördükdə qorxdu[m] və
insanlara bu cür səlahiyyət verən Allahı izzətləndirdi.

Matta şagirdlərə qoşulur

(Mark 2:13-17; Luka 5:27-32)

[9] İsa oradan keçəndə vergi yığılan yerdə oturan Matta adlı bir adamı görüb
ona dedi: «Ardımca gəl». O da durub İsanın ardınca getdi.
[10] [*]İsa evdə süfrəyə oturanda bir çox vergiyığanlarla günahkarlar gəlib
Onunla və şagirdləri ilə birgə oturdular. [11] Fariseylər bunu gördükdə Onun
şagirdlərinə dedilər: «Niyə Müəlliminiz vergiyığanlar və günahkarlarla birgə
yemək yeyir?» [12] Amma İsa bunu eşidəndə dedi: «Sağlamların deyil,
xəstələrin həkimə ehtiyacı var. [13] [*]Gedin və "Mən qurban deyil, mərhəmət
istəyirəm" sözünün mənasını öyrənin. Çünki Mən salehləri deyil,
günahkarları çağırmaq[n] üçün gəlmişəm».

Oruc barəsindəki sual

(Mark 2:18-22; Luka 5:33-39)

---

[m]**9:8** *Qorxdu* – bəzi əlyazmalarda *heyrətləndi.*
[*]**9:10-11** Luka 15:1-2
[*]**9:13** Huşə 6:6; Mat. 12:7
[n]**9:13** *Çağırmaq* – bəzi əlyazmalarda *tövbəyə çağırmaq.*

[14] O zaman Yəhyanın şagirdləri İsanın yanına gəlib dedilər: «Nə üçün biz
və fariseylər çox oruc tuturuq, amma Sənin şagirdlərin oruc tutmur?» [15] İsa
onlara cavab verdi: «Bəy yanlarında olanda sağdışı və soldışı yas tuta
bilərmi? Lakin bəyin onların arasından aparılacağı günlər gələcək və o
zaman oruc tutacaqlar.
[16] Heç kim köhnə paltara təzə parçadan yamaq vurmaz. Çünki təzə yamaq
köhnə paltardan qopar və yırtıq daha pis olar. [17] Eləcə də təzə şərabı köhnə
tuluqlara doldurmazlar. Yoxsa tuluqlar partlayar, şərab tökülər, tuluqlar da
zay olar. Təzə şərab təzə tuluqlara doldurular; onda hər ikisi qorunar».

Qızın dirilməsi və qadının şəfa tapması

(Mark 5:21-43; Luka 8:40-56)

[18] Bu şeyləri onlara söyləyərkən bir rəis gəldi və Ona səcdə qılaraq dedi:
«Qızım indi ölür, amma gəlib əlini onun üstünə qoysan, yaşayacaq». [19] İsa
qalxıb şagirdləri ilə onun ardınca getdi.
[20] Həmin vaxt on iki il qanaxma xəstəliyinə tutulan bir qadın İsanın
arxasından gəlib Onun paltarının ətəyinə toxundu. [21] Çünki öz-özünə deyirdi:
«Heç olmasa paltarına toxunsam, sağalaram». [22] İsa da dönüb onu görərək
dedi: «Cəsarətli ol, qızım, imanın səni xilas etdi». Qadın o saat sağaldı.
[23] İsa rəisin evinə gələndə tütək çalanları və qarışıqlıq salan izdihamı gördü
[24] və dedi: «Çəkilin buradan, çünki qız ölməyib, sadəcə olaraq yatıb». Onlar
İsaya güldülər. [25] Amma camaat çölə çıxarılanda İsa içəri girdi və qızın
əlindən tutdu; qız da ayağa qalxdı. [26] Bu xəbər o torpağın hər tərəfinə
yayıldı.

İki kor ilə bir lal sağaldılır

[27] *İsa oradan keçərkən iki kor adam Onun ardınca gələrək qışqırırdı: «Ey
Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» [28] Evə girdikdə korlar Onun yanına gəldilər.
İsa onlara dedi: «Bunu etməyə qadir olduğuma inanırsınızmı?» Kor adamlar
Ona dedilər: «Bəli, ya Rəbb». [29] O zaman İsa onların gözlərinə toxunaraq
dedi: «Sizə imanınıza görə olsun». [30] Onların gözləri açıldı. İsa «baxın heç
kim bu barədə bilməsin» deyə onlara ciddi tapşırdı. [31] Onlar isə çıxıb Onun
haqqındakı xəbəri o torpağın hər tərəfinə yaydılar.
[32] Onlar çıxarkən cinə tutulmuş lal bir adamı İsanın yanına gətirdilər. [33] Cin
qovulandan sonra lal danışmağa başladı. Xalq heyrətlənərək dedi: «İsraildə
heç vaxt belə bir şey baş verməmişdi». [34] *Lakin fariseylər deyirdilər: «O,
cinlərin başçısının gücü ilə cinləri qovur».

---

*__9:27__ Mat. 20:30
*__9:34__ Mat. 10:25; 12:24; Mark 3:22; Luka 11:15

Məhsul çox, işçilər az

35 *İsa bütün şəhər və kəndləri gəzib-dolaşaraq onların sinaqoqlarında təlim
öyrədir, Səmavi Padşahlığın Müjdəsini vəz edir, hər cür xəstəliyə və hər cür
naxoşluğa şəfa verirdi. 36 *Lakin izdihamı görəndə İsanın onlara rəhmi gəldi,
çünki çobansız qoyunlar kimi taqətsiz və çarəsiz idilər. 37 *O zaman İsa
şagirdlərinə dedi: «Məhsul çoxdur, işçilərsə azdır. 38 Buna görə də məhsulun
Sahibinə yalvarın ki, Öz məhsulunu yığmaq üçün işçilər göndərsin».

10

On İki şagirdə verilən vəzifə

(Mark 3:13-19; 6:7-13; Luka 6:12-16; 9:1-6; 10:1-12)

1 İsa On İki şagirdini yanına çağırıb onlara natəmiz ruhlar üzərində
səlahiyyət verdi ki, bunları qovsunlar, hər cür xəstəliyə və hər cür naxoşluğa
şəfa versinlər. 2 Bu On İki həvarinin adları belədir: birincisi Peter adlanan
Şimon və onun qardaşı Andrey, Zavday oğlu Yaqub və qardaşı Yəhya,
3 Filip və Bartalmay, Tomas və vergiyığan Matta, Halfay oğlu Yaqub və
Tadday,[o] 4 Kənançı[p] Şimon və İsaya xəyanət edən Yəhuda İskaryot.
5 İsa həmin on iki nəfəri belə əmrlə göndərdi: «Başqa millətlərin arasına
getməyin və Samariyalıların heç bir şəhərinə girməyin, 6 amma İsrail
xalqının itmiş qoyunlarının yanına gedin. 7 *Getdiyiniz yerlərdə "Səmavi
Padşahlıq yaxınlaşıb" deyə vəz edin. 8 Xəstələrə şəfa verin, ölüləri dirildin,
cüzamlıları pak edin, cinləri çıxarın. Müftə aldınız, müftə verin.
9 *Qurşağınızda nə qızıl, nə gümüş, nə də mis götürün. 10 *Yol üçün nə torba,
nə iki köynək, nə çarıq, nə də əsa götürün. Çünki işçi öz azuqəsinə layiqdir.
11 Hansı şəhərə ya kəndə girsəniz, orada ləyaqətli kimdirsə, axtarın və yola
çıxanacan onun evində qalın. 12 O evə girərkən ev sakinlərini salamlayın.
13 Əgər ev layiqdirsə, əmin-amanlığınız onun üzərinə gəlsin; layiq deyilsə,

---

*__9:35__ Mat. 4:23; Mark 1:39; Luka 4:44

*__9:36__ Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mark 6:34

*__9:37-38__ Luka 10:2; Yəh. 4:35

[o]**10:3** *Tadday* – bəzi əlyazmalarda *Tadday ləqəbi verilən Lebbay.*

[p]**10:4** *Kənançı* – Romalılara qarşı müqəddəs müharibəyə hazırlaşan yəhudi millətçi təşkilatının üzvünə verilən ad.

*__10:7-15__ Luka 10:4-12

*__10:9-10__ Luka 10:4

*__10:10__ 1Kor. 9:14; 1Tim. 5:18

əmin-amanlığınız özünüzə qayıtsın. [14] [*]Kim sizi qəbul etməyib sözlərinizi
dinləməzsə, o evdən və ya şəhərdən çıxarkən ayaqlarınızın tozunu çırpın.
[15] [*]Sizə doğrusunu deyirəm: qiyamət günü[q] Sodom və Homorra diyarının
halı o şəhərin halından daha asan olacaq.

Şagirdlərin sıxıntıları

(Mark 13:9-13; Luka 21:12-17)

[16] [*]Budur, sizi qurdlar arasına quzular kimi göndərirəm. Ona görə də ilan
kimi müdrik və göyərçin kimi məsum olun. [17] İnsanlardan özünüzü gözləyin.
Çünki onlar sizi məhkəmələrə çəkəcək, sinaqoqlarında qamçılayacaqlar.
[18] Onlara və millətlərə şəhadət etmək üçün siz Mənə görə valilərin və
padşahların qarşısına aparılacaqsınız. [19] [*]Onlar sizi təslim edəndə necə və ya
nə deyəcəyiniz barədə qayğı çəkməyin. Nə deyəcəyiniz həmin vaxt sizə
bildiriləcək, [20] çünki danışan siz yox, sizdə danışan Atanızın Ruhudur.
[21] [*]Qardaş qardaşı, ata övladını ölümə təslim edəcək. Övladlar ata-anasına
qarşı çıxıb onları edam etdirəcək. [22] [*]Mənim adıma görə hamı sizə nifrət
edəcək. Amma axıracan dözən xilas olacaq. [23] Sizi bir şəhərdə təqib edəndə
başqasına qaçın. Çünki sizə doğrusunu deyirəm: siz İsrail şəhərlərini
dolaşıb-qurtarmamış Bəşər Oğlu gələcək.
[24] [*]Şagird müəllimindən, qul da ağasından üstün deyil. [25] [*]Şagirdin öz
müəllimi, qulun isə öz ağası kimi olması ona kifayətdir. Əgər ev sahibinə
Baal-Zevul dedilərsə, onun ailə üzvlərinə bundan nə qədər artıq deyəcəklər!

Kimdən qorxmalı

(Luka 12:2-9)

[26] [*]Beləliklə, onlardan qorxmayın. Çünki elə örtülü bir şey yoxdur ki,
aşkara çıxmayacaq və elə gizli bir şey yoxdur ki, bilinməyəcək. [27] Sizə
qaranlıqda dediklərimi gün işığında söyləyin və qulağınıza pıçıldananı
damlardan bəyan edin. [28] Bədəni öldürüb canı öldürə bilməyənlərdən

---

[*]**10:14** Həv. 13:51
[*]**10:15** Yar. 19:24-28; Mat. 11:24
[q]**10:15** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.*
[*]**10:16** Luka 10:3
[*]**10:19-20** Luka 12:11-12
[*]**10:21** Mark 13:12; Luka 21:16
[*]**10:22** Mat. 24:9,13
[*]**10:24** Luka 6:40; Yəh. 13:16; 15:20
[*]**10:25** Mat. 9:34; 12:24; Mark 3:22; Luka 11:15
[*]**10:26** Mark 4:22; Luka 8:17

qorxmayın. Həm canı, həm bədəni cəhənnəmdə məhv edə bilən Allahdan
qorxun. 29 İki sərçə bir qara pula satılmırmı? Onlardan biri belə, Atanızın
izni olmadan yerə düşməz. 30 Sizin başınızdakı saçlar belə, sayılıb. 31 Ona
görə də qorxmayın, siz saysız-hesabsız sərçədən daha dəyərlisiniz.
32 İnsanlar qarşısında Məni iqrar edən hər kəsi Mən də göylərdə olan
Atamın qarşısında iqrar edəcəyəm. 33 *Amma kim insanlar qarşısında Məni
inkar etsə, Mən də onu göylərdə olan Atamın qarşısında inkar edəcəyəm.

İsaya layiq olmaq

(Luka 12:51-53; 14:26-27)

34 Düşünməyin ki, yer üzünə sülh gətirməyə gəlmişəm. Mən sülh deyil,
qılınc gətirməyə gəlmişəm. 35 *Çünki Mən oğulu atasından, qızı anasından,
gəlini də qayınanasından ayırmağa gəlmişəm.
36 "İnsanın düşməni öz ev əhli olacaq".
37 Atasını ya anasını Məndən artıq sevən kəs Mənə layiq deyil. Oğlunu ya
qızını Məndən artıq sevən də Mənə layiq deyil. 38 *Çarmıxını götürüb
ardımca gəlməyən kəs də Mənə layiq deyil. 39 *Canını qoruyan kəs onu
itirəcək, Mənim uğrumda canını itirənsə onu qoruyacaq.
40 *Sizi qəbul edən kəs Məni qəbul edər. Məni qəbul edən də Məni
Göndərəni qəbul edər. 41 Peyğəmbəri peyğəmbər olduğu üçün qəbul edən kəs
peyğəmbərə layiq bir mükafat alacaq. Salehi saleh olduğu üçün qəbul edən
də salehə layiq bir mükafat alacaq. 42 *Kim bu kiçiklərdən birinə şagird
olduğu üçün hətta bir kasa soyuq su içirdərsə, sizə doğrusunu deyirəm:
mükafatsız qalmayacaq».

11

İsa Məsih və Vəftizçi Yəhya

(Luka 7:18-35)

1 İsa On İki şagirdinə nəsihət verib qurtarandan sonra öyrədərək vəz etmək
üçün onların şəhərlərinə getdi.
2 Yəhya isə Məsihin işlərini zindanda eşidərək öz şagirdlərini[r] göndərib

---

*__10:33__ 2Tim. 2:12
*__10:35-36__ Mik. 7:6
*__10:38__ Mat. 16:24; Mark 8:34; Luka 9:23
*__10:39__ Mat. 16:25; Mark 8:35; Luka 9:24; 17:33; Yəh. 12:25
*__10:40__ Mark 9:36-37; Luka 9:47-48; 10:16; Yəh. 13:20
*__10:42__ Mark 9:41
[r]**11:2** *Şagirdlərini* – bəzi əlyazmalarda *şagirdlərindən ikisini* (Luka 7:18).

[3] Ondan soruşdu: «Gəlməli Olan Sənsənmi, yoxsa başqasını gözləyək?» [4] İsa
onlara belə cavab verdi: «Gedin, eşidib gördüklərinizi Yəhyaya bildirin:
[5] *korlar görür, axsaqlar yeriyir, cüzamlılar pak olur, karlar eşidir, ölülər
dirilir və yoxsullara Müjdə yayılır. [6] Kim Mənə görə büdrəməsə, nə
bəxtiyardır!»
[7] Onlar gedərkən İsa camaata Yəhya haqqında danışmağa başladı: «Çölə
nəyə baxmağa getmişdiniz? Küləyin sarsıtdığı qamışamı? [8] Bəs onda nəyə
baxmağa getmişdiniz? Nəfis toxunmuş paltar geymiş bir adamamı? Amma
nəfis toxunmuş paltar geyənlər padşahların saraylarında qalır. [9] Bəs onda
nəyə baxmağa getmişdiniz? Bir peyğəmbərəmi? Bəli, sizə deyirəm, hətta
peyğəmbərdən də üstün birinə. [10] *Bu o adamdır ki, onun haqqında yazılıb:

“Budur, Sənin önündə Öz elçimi göndərirəm,
O Sənin qabağında yolunu hazırlayacaq”.

[11] Sizə doğrusunu deyirəm: qadından doğulanlar arasında Vəftizçi Yəhyadan
daha üstün olan meydana çıxmayıb. Amma Səmavi Padşahlıqda ən kiçik
olan ondan üstündür. [12] *Vəftizçi Yəhyanın günlərindən indiyə qədər Səmavi
Padşahlıq zorla alınır və zor işlədənlər onu ələ keçirir. [13] Çünki bütün
Peyğəmbərlər və Qanun Yəhyaya qədər peyğəmbərlik etdi. [14] *Əgər onu
qəbul etmək istəyirsinizsə, gəlməli olan İlyas odur. [15] Qulağı olan eşitsin!
[16-17] Bəs bu nəsli nəyə bənzədim? O, bazar meydanlarında oturan və

“Biz sizə tütək çaldıq, sizsə oynamadınız.
Biz mərsiyələr oxuduq, sizsə matəm tutmadınız”

deyib başqalarını səsləyən uşaqlara bənzəyir. [18] Çünki Yəhya gəldikdə nə
çörək yeyir, nə şərab içirdi və onlar deyirlər: “O, cinə tutulmuşdur”. [19] Bəşər
Oğlu gəldikdə yeyib-içdi və onlar deyirlər: “Bu qarınqulu və əyyaş adama
baxın! Vergiyığanlara və günahkarlara dost oldu!” Amma hikmət öz
əməlləri ilə[s] təsdiq olunur».

Tövbə etməyən şəhərlər

(Luka 10:13-15)

[20] Onda İsa bir çox möcüzələr göstərdiyi şəhərləri tövbə etmədikləri üçün
məzəmmət etməyə başladı. [21] *«Vay halına, ey Korazin! Vay halına, ey Bet-

---

*__11:5__ Yeş. 35:5-6; 61:1-3
*__11:10__ Mal. 3:1
*__11:12-13__ Luka 16:16
*__11:14__ Mal. 4:5; Mat. 17:10-13; Mark 9:11-13
[s]__11:19__ *Əməlləri ilə* – bəzi əlyazmalarda *övladları tərəfindən* (Luka 7:35).
*__11:20-21__ Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1-28:26; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4

Sayda! Sizdə baş vermiş möcüzələr Sur və Sidonda olsaydı, onlar çoxdan
çul geyinib külün üstündə oturaraq tövbə edərdilər. 22 Amma sizə deyirəm:
qiyamət günü[t] Sur və Sidonun halı sizinkindən daha asan olacaq. 23 *Sən, ey
Kefernahum, göyə qədər ucalacaqsanmı? Ölülər diyarına qədər enəcəksən.
Çünki səndə baş vermiş möcüzələr Sodomda olsaydı, o bu günə qədər
durardı. 24 *Ancaq Mən sizə deyirəm: qiyamət günü[u] Sodom diyarının halı
səninkindən daha asan olacaq».

Yorğunlara Müjdə

(Luka 10:21-22)

25 O vaxt İsa davam edərək dedi: «Ey yerin-göyün Sahibi olan Ata! Səndən
razıyam ki, bu şeyləri müdrik və dərrakəli adamlardan gizlədib körpələrə
agah etdin. 26 Bəli, Ata! Çünki bu Sənin xoş niyyətin idi. 27 *Atam tərəfindən
hər şey Mənim ixtiyarıma verildi. Oğulu Atadan başqa heç kəs tanımaz.
Atanı da Oğuldan və Oğulun agah etmək istədiyi şəxsdən başqa heç kəs
tanımaz.
28 Ey bütün yorğunlar və yükləri ağır olanlar, Mənim yanıma gəlin, Mən
sizə rahatlıq verərəm. 29 *Mənim boyunduruğumu üzərinizə götürün və
Məndən öyrənin. Çünki Mən həlim və qəlbən itaətkaram. Bununla canınıza
rahatlıq taparsınız. 30 Çünki mənim boyunduruğum rahat və yüküm
yüngüldür».

12

Şənbə günü haqqında təlim

(Mark 2:23-28; Luka 6:1-5)

1 *O vaxtlar İsa bir Şənbə günü taxıl zəmiləri arasından keçirdi. Şagirdləri
ac idi və sünbülləri qırıb yeməyə başladılar. 2 Fariseylər bunu görüb Ona
dedilər: «Budur, şagirdlərin Şənbə günü qadağan olunan işləri görürlər».
3 *İsa onlara dedi: «Davud və yanındakılar ac olanda nə etdiklərini
oxumamısınızmı? 4 O, Allahın evinə girdi; ona və yanındakılara deyil, yalnız

---

[t]**11:22** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.*
*11:23** Yar. 19:24-28; Yeş. 14:13-15
*11:24** Mat. 10:15; Luka 10:12
[u]**11:24** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.*
*11:27** Yəh. 1:18; 3:35; 10:15
*11:29** Yer. 6:16
*12:1** Qanun. 23:25
*12:3-4** Lev. 24:9; 1Şam. 21:1-6

kahinlərə yeməyə icazə verilən təqdis çörəklərini yedilər. 5 Eləcə də
Qanunda oxumamısınız ki, kahinlər məbəddə Şənbəni pozurlar, lakin
təqsirsiz sayılırlar? 6 Amma sizə deyirəm ki, məbəddən daha üstün Olan
buradadır. 7 *Əgər siz “Mən qurban deyil, mərhəmət istəyirəm” sözünün
mənasını bilsəydiniz, təqsirsizləri məhkum etməzdiniz. 8 Ona görə ki Bəşər
Oğlu Şənbə gününün Sahibidir».

Əli qurumuş adamın şəfası

(Mark 3:1-6; Luka 6:6-11)

9 İsa oradan ayrılıb onların sinaqoquna girdi. 10 Budur, orada əli qurumuş
bir adam var idi. Bəzi adamlar İsanı ittiham etmək məqsədi ilə «Şənbə günü
şəfa verməyə icazə varmı?» deyə soruşdular. 11 *İsa onlara belə cavab verdi:
«Hansınızın bir qoyunu olarsa və qoyun Şənbə günü çuxura düşərsə, onu
tutub çıxartmaz? 12 İnsan qoyundan nə qədər dəyərlidir! Beləliklə, Şənbə
günü xeyirxah iş görməyə icazə var». 13 Sonra İsa adama dedi: «Əlini uzat!»
O, əlini uzatdı və əli əvvəlki halına qayıdıb o biri əli kimi sağlam oldu.
14 Fariseylər çıxıb İsanı necə məhv etmək barədə məsləhətləşdilər.

Allahın seçdiyi Qul

15 İsa bunu bilib oradan uzaqlaşdı. Böyük bir izdiham Onun ardınca getdi
və İsa onların hamısına şəfa verdi. 16 Amma onlara qadağan etdi ki, Onun
kim olduğunu deməsinlər. 17 *Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən
həmin söz yerinə yetsin deyə baş verdi:
18 «Budur, Mənim seçdiyim Qulum!
Mənə sevimlidir, könlüm Ondan razıdır.
Mən Öz Ruhumu Onun üzərinə qoyacağam.
O, millətlərə ədalət elan edəcək.
19 O nə mübahisə, nə də fəryad edəcək.
Küçələrdə heç kim Onun səsini eşitməyəcək.
20 Ədaləti zəfərə çatdırana qədər
Əzilmiş qamışı qırmayacaq,
Tüstülənən piltəni söndürməyəcək.
21 Millətlər Onun adına ümid bağlayacaq».

İsa və Baal-Zevul

(Mark 3:20-30; Luka 6:43-45; 11:14-23)

---

*12:7** Huşə 6:6; Mat. 9:13
***12:11** Luka 14:5
***12:17-21** Yeş. 42:1-4

22 Ondan sonra İsanın yanına cinə tutulmuş kor və lal bir adamı gətirdilər.
İsa ona şəfa verdi. Beləcə o danışmağa və görməyə başladı. 23 Bütün xalq
«Bu, Davudun Oğlu deyilmi?» deyə mat qaldı. 24 *Lakin fariseylər bunu
eşitdikdə dedilər: «Bu Adam ancaq cinlərin başçısı Baal-Zevulun gücü ilə
cinləri qovur».
25 Fariseylərin nə düşündüklərini bilən İsa onlara dedi: «Öz daxilindən
bölünmüş hər padşahlıq viran qalar və öz daxilindən bölünmüş hər şəhər
yaxud ev davam gətirməz. 26 Əgər Şeytan Şeytanı qovarsa, özü daxilindən
bölünmüş olur. Bu vəziyyətdə onun padşahlığı necə davam gətirər? 27 Əgər
Mən cinləri Baal-Zevulun gücü ilə qovuramsa, bəs sizin adamlarınız kimin
gücü ilə qovur? Buna görə də onlar sizin hakimləriniz olacaq. 28 Lakin Mən
cinləri Allahın Ruhu ilə qovuramsa, deməli, Allahın Padşahlığı üzərinizə
gəlib. 29 Bir kimsə güclü adamın evinə girib əvvəlcə onun əl-qolunu
bağlamadan onun malını necə qarət edə bilər? Gərək o adamın əvvəlcə əl-
qolunu bağlasın, sonra evini qarət etsin. 30 *Mənimlə olmayan Mənə qarşıdır
və Mənimlə yığmayan dağıdır.
31 *Buna görə sizə deyirəm: hər bir günah və hər bir küfr insanlara
bağışlanacaq; amma Ruha qarşı küfr bağışlanmayacaq. 32 Kim Bəşər Oğluna
qarşı söz söyləyərsə, bağışlanacaq; amma kim Müqəddəs Ruha qarşı
söyləyərsə, nə bu dövrdə bağışlanacaq, nə də gələcək dövrdə.
33 *Ya ağaca yaxşı, bəhrəsinə də yaxşı deyin yaxud ağaca pis, bəhrəsinə də
pis deyin; çünki ağac bəhrəsindən tanınır. 34 *Ey gürzələr nəsli, siz pis
olduğunuz halda necə yaxşı şeylər söyləyə bilərsiniz? Çünki ürək
doluluğundan ağız danışar. 35 Yaxşı adam yaxşılıq xəzinəsindən yaxşı şeylər
çıxarır, pis adam isə pislik xəzinəsindən pis şeylər çıxarır. 36 Mən sizə
deyirəm: insanlar söylədikləri hər boş söz üçün qiyamət günü[v] hesab
verəcəklər. 37 Çünki öz sözlərinə görə haqq qazanacaqsan və öz sözlərinə
görə məhkum olunacaqsan».

Yunus peyğəmbərin əlaməti

(Mat. 16:1-4; Mark 8:11-12; Luka 11:24-26; 29-32)

38 *O zaman bəzi ilahiyyatçılar və fariseylər İsaya dedilər: «Müəllim,

---

*__12:24__ Mat. 9:34; 10:25
*__12:30__ Mark 9:40
*__12:31-32__ Luka 12:10
*__12:33__ Mat. 7:20
*__12:34__ Mat. 3:7; 15:18; 23:33; Luka 3:7
[v]**12:36** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.*
*__12:38__ Luka 11:16

Səndən bir əlamət görmək istəyirik». [39] İsa onlara belə cavab verdi: «Pis və
vəfasız nəsil bir əlamət axtarır. Amma ona Yunus peyğəmbərin əlamətindən
başqa heç bir əlamət verilməyəcək. [40] [*]Çünki Yunus üç gün-üç gecə nəhəng
balığın qarnında necə qalmışdısa, Bəşər Oğlu da üç gün-üç gecə yerin
bağrında elə qalacaq. [41] [*]Nineva xalqı qiyamət günündə[w] bu nəsillə birgə
qalxıb onu məhkum edəcək. Çünki onlar Yunusun vəzinə görə tövbə
etmişdilər. Budur, Yunusdan daha böyük Olan buradadır. [42] [*]Cənub
mələkəsi[x] qiyamət günündə[y] bu nəsillə birgə qalxıb onu məhkum edəcək.
Çünki mələkə Süleymanın hikmətli sözlərini dinləmək üçün yer üzünün
ucqarlarından gəlmişdi. Budur, Süleymandan daha böyük Olan buradadır.
[43] Natəmiz ruh adamdan çıxdıqdan sonra quraq yerlərdə dolaşar, rahatlıq
axtarar, lakin tapmaz. [44] O zaman deyər: "Çıxdığım evə dönüm". Evə
qayıdanda onu boş, süpürülmüş və səliqə-sahman içində görər. [45] Bu vaxt o
gedib özündən daha betər yeddi başqa ruhu özü ilə götürər. Onlar da oraya
girib məskunlaşar. Onda bu adamın axırı əvvəlkindən daha pis olar. Bu pis
nəslin də başına belə iş gələcək».

İsanın anası və qardaşları kimdir?

(Mark 3:31-35; Luka 8:19-21)

[46] İsa camaatla söhbət edəndə anası və qardaşları bayırda durub Onunla
danışmaq istəyirdilər. [47] Bir nəfər İsaya dedi: «Budur, anan və qardaşların
bayırda dayanıb Səninlə danışmaq istəyirlər». [48] Amma İsa bu sözü
söyləyənə cavab verib dedi: «Mənim anam və qardaşlarım kimlərdir?»
[49] Əlini şagirdlərinə doğru uzadaraq dedi: «Mənim anam və qardaşlarım
bunlardır. [50] Çünki kim göylərdə olan Atamın iradəsini yerinə yetirirsə,
Mənim qardaşım, bacım və anam odur».

13

Səpilən toxum məsəli

(Mark 4:1-20; Luka 8:4-15)

[1] O gün İsa evdən çıxdı və gedib göl kənarında oturdu. [2] [*]Yanına elə böyük

---

[*]**12:40** Yun. 1:17
[*]**12:41** Yun. 3:5
[w]**12:41** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.*
[*]**12:42** 1Pad. 10:1-13; 2Saln. 9:1-12
[x]**12:42** *Cənub mələkəsi* – yəni Süleymanın yanına gələn Səba mələkəsi.
[y]**12:42** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.*
[*]**13:2** Luka 5:1-3

izdiham toplaşdı ki, Özü bir qayığa minib oturdu və bütün izdiham sahildə
durdu. 3 İsa onlara məsəllərlə bir çox şey öyrədərək dedi: «Bir əkinçi toxum
səpməyə çıxdı. 4 Səpin zamanı toxumlardan bəzisi yol kənarına düşdü və
quşlar gəlib onları dənlədi. 5 Bəzisi torpağı çox olmayan daş-kəsəkli yerlərə
düşdü. Torpağı dərin olmadığına görə tez cücərdilər. 6 Lakin günəş doğanda
qarsalandılar və kökləri olmadığına görə qurudular. 7 Bəzisi tikanlar arasına
düşdü. Tikanlar böyüyüb onları boğdu. 8 Başqaları isə münbit torpağa düşdü.
Bəzisi yüz, bəzisi altmış, bəzisi otuz qat səmərə verdi. 9 Qulağı olan eşitsin!»
10 Şagirdlər İsaya yaxınlaşıb dedilər: «Nə üçün onlara məsəllərlə
danışırsan?» 11 O isə onlara belə cavab verdi: «Səmavi Padşahlığın sirlərini
bilmə qabiliyyəti sizə verilmişdir, lakin onlara verilməmişdir. 12 *Çünki
kimin varıdırsa, ona daha çox veriləcək və o, bolluq içində olacaq. Amma
kimin yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq. 13 *Mənim onlarla
məsəllərlə danışmağımın məqsədi budur ki, "gördükləri halda görməzlər,
eşitdikləri halda eşitməzlər və anlamazlar". 14 Yeşaya peyğəmbərin onlar
üçün dediyi bu sözlər yerinə yetir:

"Eşitdikcə eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız,
Gördükcə görəcəksiniz, amma qanmayacaqsınız.
15 Çünki bu xalqın ürəyi kütləşdi,
Qulaqları ağır eşitdi,
Gözlərini yumdular ki,
Gözləri ilə görməsinlər,
Qulaqları ilə eşitməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönməsinlər ki,
Mən onlara şəfa verim".

16 *Amma sizin gözləriniz nə bəxtiyardır, çünki görürlər və qulaqlarınız nə
bəxtiyardır, çünki eşidirlər! 17 Sizə doğrusunu deyirəm: bir çox peyğəmbərlər
və saleh adamlar sizin gördüklərinizi görməyi arzuladılar, amma görmədilər,
eşitdiklərinizi eşitməyi arzuladılar, amma eşitmədilər.
18 İndi əkinçi barədə məsəlin izahını dinləyin: 19 kim Səmavi Padşahlıqla
bağlı kəlamı eşidib anlamırsa, şər olan gəlib onun ürəyində səpilmiş olanı
oğurlayır. Yol kənarına səpilən toxum budur. 20 Daş-kəsəkli yerlərə səpilən
isə kəlamı eşidir və dərhal sevinclə qəbul edir. 21 Lakin onda kök olmadığına
görə dözümü az olur, kəlama görə əziyyət və təqibə məruz qalan kimi
yıxılır. 22 Tikanlar arasına səpilən odur ki, kəlamı eşidir, lakin bu dövrün

---

*__13:12__ Mat. 25:29; Mark 4:25; Luka 8:18; 19:26
*__13:13-15__ Yeş. 6:9-10; Yəh. 12:39-40; Həv. 28:26-27
*__13:16-17__ Luka 10:23-24

qayğıları və var-dövlətin aldadıcılığı kəlamı boğur və kəlam barsız olur.
23 Münbit torpağa səpilənsə odur ki, kəlamı eşidir, anlayır və doğrudan da,
səmərə – bəzisi yüz, bəzisi altmış, bəzisi otuz qat səmərə verir».

Dəlicə və buğda məsəli

24 İsa onlara başqa bir məsəl də çəkdi: «Səmavi Padşahlıq tarlasına yaxşı
toxum səpmiş bir adama bənzəyir. 25 Adamlar yatanda onun düşməni gəlib
buğdaların arasına dəlicə səpib getdi. 26 Buğda böyüyüb bəhrə verəndə
dəlicələr də göründü. 27 Ev sahibinin qulları gəlib ona belə dedilər: "Ağa, sən
tarlana yaxşı toxum səpmədinmi? Bəs bu dəlicə haradan əmələ gəldi?" 28 O
isə qullara dedi: "Bunu düşmən etmişdir". Qullar da ona dedilər:
"İstəyirsənmi gedib onları çıxaraq?" 29 O dedi: "Yox, çünki dəlicələri
çıxararkən onlarla birgə buğdanı da qopararsınız. 30 Qoy biçinə qədər hər
ikisi birlikdə böyüsün. Biçin vaxtı mən biçinçilərə deyəcəyəm: ‹Əvvəlcə
dəlicələri toplayın və yandırmaq üçün onlardan dərz bağlayın, buğdanı isə
anbarlarıma toplayın›"».

Xardal toxumu və maya məsəlləri

(Mark 4:30-34; Luka 13:18-21)

31 İsa onlara başqa bir məsəl də danışaraq dedi: «Səmavi Padşahlıq bir
adamın götürüb öz tarlasında səpdiyi xardal toxumuna bənzəyir. 32 Xardal
toxumu bütün toxumların ən kiçiyi olsa da, böyüdükdə bütün bostan
bitkilərindən hündür, lap ağac boyda olur. Belə ki göydə uçan quşlar gəlib
onun budaqlarında yuva qurur».
33 İsa onlara başqa bir məsəl də söylədi: «Səmavi Padşahlıq xəmir
mayasına bənzəyir. Qadın onu götürüb üç kisə[z] una qarışdırıb bütün xəmir
acıyanadək saxlayır».
34 İsa bütün bu şeyləri xalqa məsəllərlə söyləyirdi və onlara məsəlsiz heç
bir şey söyləməzdi ki, 35 [*]peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə
yetsin:

«Ağzımı məsəllərlə açacağam,
Dünya yaranandan bəri
Gizli qalan şeyləri bəyan edəcəyəm».

Dəlicə və buğda məsəlinin izahı

36 O zaman İsa xalqdan ayrılıb evə girdi. Şagirdləri Onun yanına gəlib
dedilər: «Tarladakı dəlicələr məsəlini bizə izah et». 37 Cavabında İsa dedi:

---

[z] **13:33** *Kisə* – yunan mətnində *saton*, təqribən 37 litr.
[*] **13:35** Zəb. 78:2

«Yaxşı toxumu səpən Bəşər Oğludur. [38] Tarla isə dünyadır. Yaxşı toxum
Padşahlığın övladlarıdır. Dəlicə isə şər olanın övladlarıdır. [39] Dəlicələri
səpmiş olan düşmən iblisdir. Biçin dövrün sonudur və biçinçilər isə
mələklərdir. [40] Dəlicələr toplanıb alovla yandırıldığı kimi bu dövrün sonunda
da belə olacaq. [41] Bəşər Oğlu mələklərini göndərəcək, onlar da pis yola
çəkən bütün şeyləri və qanunsuzluq edənləri Onun Padşahlığından
toplayacaq [42] və onları odlu sobaya atacaqlar. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı
olacaq. [43] O zaman salehlər özlərinin Atasının Padşahlığında günəş kimi
parlayacaqlar. Qulağı olan eşitsin!

Dəfinə və mirvari məsəlləri

[44] Səmavi Padşahlıq tarlada gizlədilən bir dəfinəyə bənzəyir. Tapan adam
onu gizlətdi, sevinclə gedib bütün varını satdı və o tarlanı satın aldı.
[45] Yenə Səmavi Padşahlıq gözəl mirvarilər axtaran bir tacirə bənzəyir. [46] O,
çox dəyərli olan bir mirvari tapanda gedib bütün varını satdı və onu satın
aldı.

Tor məsəli

[47] Yenə Səmavi Padşahlıq dənizə atılan və hər cür balıq tutan bir tora
bənzəyir. [48] Tor dolduğu zaman onu sahilə çəkdilər və oturub yaxşılarını
qablara yığdılar, pisləri isə kənara atdılar. [49] Bu dövrün sonunda da belə
olacaq. Mələklər gəlib pisləri salehlərin arasından kənar edəcəklər. [50] Sonra
onları odlu sobaya atacaqlar. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq».
[51] İsa «Bütün bunları anladınızmı?» deyə soruşdu. Onlar İsaya «bəli, ya
Rəbb» dedilər. [52] İsa da onlara dedi: «Ona görə də Səmavi Padşahlıq üçün
şagirdlik etmiş hər ilahiyyatçı xəzinəsindən təzə və köhnə şeylər çıxaran ev
sahibinə bənzəyir».

İsa Öz yurdunda rədd edilir

(Mark 6:1-6; Luka 4:16-30)

[53] İsa bu məsəlləri bitirəndən sonra oradan ayrıldı. [54] Öz doğma yurduna
gələrək oradakı sinaqoqda xalqı öyrətməyə başladı. Camaat təəccüblənərək
dedi: «Bu Adamda belə hikmət, belə möcüzələr yaradan qüvvə haradandır?
[55] Bu, dülgərin Oğlu deyilmi? Anasının adı Məryəm deyilmi? Yaqub, Yusif,
Şimon və Yəhuda Onun qardaşları deyilmi? [56] Bütün bacıları aramızda
yaşamırmı? Bəs onda bu Adama bütün bu şeylər haradandır?» [57] *Onların
İsaya acığı tutdu. Amma İsa onlara dedi: «Bir peyğəmbərə öz yurdundan və
öz evindən başqa heç bir yerdə xor baxmazlar». [58] İsa onların imansızlığı

---

* **13:57** Yəh. 4:44

üzündən orada çox möcüzə yaratmadı.

14

Yəhyanın edamı

(Mark 6:14-29; Luka 9:7-9)

1 *O vaxt İsa barədə olan xəbərləri hökmdar Hirod eşitdi. 2 Nökərlərinə
dedi: «Bu, Vəftizçi Yəhyadır. O, ölülər arasından dirilib. Buna görə də O,
möcüzələr yaradır».
3 *Hirod qardaşı Filipin arvadı Hirodiyaya görə Yəhyanı tutduraraq
qollarını qandalladıb zindana saldırmışdı. 4 *Çünki Yəhya Hiroda demişdi:
«Hirodiyanı almaq sənə qadağandır». 5 Hirod Yəhyanı öldürmək istəyirdi,
amma camaatdan qorxurdu. Çünki camaat Yəhyanı peyğəmbər sayırdı.
6 Hirodun ad günü qeyd ediləndə Hirodiyanın qızı ortaya çıxıb rəqs etməyə
başladı. Bu, Hirodun xoşuna gəldi. 7 O and içib bəyan etdi ki, qız nə istəsə,
ona verəcək. 8 Qız isə anasının təhriki ilə dedi: «Vəftizçi Yəhyanın başını
burada bir sini içində mənə ver». 9 Padşahı kədər bürüdü, amma içdiyi
andlara və qonaqlara görə əmr etdi ki, ona istədiyini versinlər. 10 Beləliklə,
zindanda Yəhyanın boynunu vurdurdu. 11 Onun başı bir sini içində gətirilib
qıza verildi. Qız da anasına apardı. 12 Yəhyanın şagirdləri gəlib onun
cəsədini götürdülər. Onu basdırdılar və gəlib İsaya bu barədə xəbər verdilər.

İsa beş min nəfəri doydurur

(Mark 6:30-44; Luka 9:10-17; Yəh. 6:1-14)

13 İsa bunu eşidib qayığa minərək təkbaşına oradan kimsəsiz bir yerə
çəkildi. Bunu eşidən camaat şəhərlərdən piyada Onun ardınca getdi. 14 İsa
sahilə düşəndə böyük bir izdiham gördü, onlara rəhmi gəldi və xəstələrinə
şəfa verdi.
15 Axşama yaxın şagirdlər Onun yanına gəlib dedilər: «Bura çöllükdür,
vaxt da gecdir. Camaatı burax, qoy gedib kəndlərdən özlərinə yemək alsın».
16 Amma İsa onlara dedi: «Getmələrinə ehtiyac yoxdur. Onlara yeməyi siz
verin». 17 Şagirdlər İsaya dedilər: «Burada beş çörək və iki balıqdan başqa
bir şeyimiz yoxdur». 18 İsa «onları buraya, Mənə gətirin» dedi. 19 Camaata
əmr etdi ki, otların üstündə otursunlar. İsa beş çörəyi və iki balığı götürüb
göyə baxaraq şükür duası etdi. Sonra çörəyi bölüb şagirdlərə verdi. Şagirdlər
də camaata payladılar. 20 Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan hissələrdən on iki

---

*__14:1-2__ Mat. 16:13-14; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8
*__14:3-4__ Luka 3:19-20
*__14:4__ Lev. 18:16; 20:21

dolu zənbil yığdılar. [21] Yemək yeyən adamların sayı qadınlar və uşaqlardan
başqa, beş min nəfərə yaxın idi.

İsa suyun üstü ilə yeriyir

(Mark 6:45-53; Yəh. 6:15-21)

[22] Bundan dərhal sonra İsa camaatı evlərinə göndərərkən şagirdlərini də
məcbur etdi ki, qayığa minib Özündən əvvəl o biri sahilə keçsinlər. [23] İsa
camaatı göndərəndən sonra dua etmək üçün tək-tənha dağa çıxdı. Axşam
olanda orada tək idi. [24] Qayıq isə artıq qurudan çox stadi uzaqda[a] idi və külək
onlara qarşı olduğundan dalğalar qayığa zərbələr endirirdi. [25] Gecənin
dördüncü növbəsi[b] İsa gölün üstü ilə yeriyərək onların yanına gəldi.
[26] Şagirdlər isə İsanın gölün üstü ilə yeridiyini görəndə «Bu bir kabusdur!»
deyərək lərzəyə düşdülər və qorxudan qışqırdılar. [27] Lakin bu anda İsa onlara
müraciət edib dedi: «Cəsarətli olun, Mənəm, qorxmayın!» [28] Peter cavabında
Ona dedi: «Ya Rəbb, əgər Sənsənsə, mənə əmr et ki, suların üstü ilə yanına
gəlim». [29] İsa «Gəl!» dedi. Peter də qayıqdan çıxıb suların üstü ilə yeridi və
İsaya tərəf getdi. [30] Amma küləyin güclü əsdiyini görəndə qorxdu və
batmağa başladı. «Ya Rəbb, məni xilas et!» deyə qışqırdı. [31] İsa o anda əlini
uzadıb onu tutdu və dedi: «Ey imanı az olan adam, nə üçün şübhə etdin?»
[32] Onlar qayığa mindikləri zaman külək sakitləşdi. [33] Qayıqda olanlar
«Doğrudan da, Sən Allahın Oğlusan!» deyə Ona səcdə qıldılar.

İsa Ginesarda xəstələrə şəfa verir

(Mark 6:53-56)

[34] İsa və şagirdlər gölü keçib Ginesar sahilinə çatdılar. [35] O yerin adamları
İsanı tanıdıqları zaman ətrafdakı hər yerə xəbər yaydılar. Bütün xəstələri
Onun yanına gətirdilər. [36] Xəstələr heç olmasa İsanın paltarının ətəyinə
toxunmaq üçün yalvarırdılar. Ona toxunanların hamısı sağaldı.

15

İnsanı murdar edən nədir?

(Mark 7:1-23)

[1] Onda Yerusəlimdən fariseylər və ilahiyyatçılar İsanın yanına gəlib
dedilər: [2] «Nə üçün şagirdlərin ağsaqqallardan qalan adət-ənənəni pozur və

---

[a] **14:24** *Qurudan çox stadi uzaqda* – bir stadi 200 metrə yaxındır; bəzi əlyazmalarda *gölün ortasında* (Mark 6:47).

[b] **14:25** *Gecənin dördüncü növbəsi* – hazırkı vaxtla səhər saat üç ilə altı arası.

çörək yedikləri zaman əllərini yumurlar?» [3] İsa cavabında onlara dedi: «Bəs
siz nə üçün öz adət-ənənəniz naminə Allahın əmrini pozursunuz? [4] [*]Çünki
Allah belə əmr etdi: "Ata-anana hörmət et" və "Atasını yaxud anasını söyən
adam öldürülməlidir". [5] Sizsə deyirsiniz: "Kim atasına yaxud anasına
‹məndən umduğun yardım Allaha həsr olundu› desə, [6] onda atasına[c] hörmət
etməyə bilər". Beləliklə, siz öz adət-ənənəniz naminə Allahın kəlamını heç
edirsiniz. [7] [*]Ey ikiüzlülər! Yeşaya peyğəmbər sizin üçün nə yaxşı söyləyib!
O demişdir:

[8] "Bu xalq dodaqları ilə Mənə hörmət edir,
Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.
[9] Boş yerə Mənə səcdə edirlər,
İnsan əmrlərindən çıxardıqları təlimləri öyrədirlər"».

[10] İsa camaatı yanına çağırıb onlara dedi: «Qulaq asın və dərk edin. [11] Ağıza
daxil olan şey insanı murdar etməz, amma insanı murdar edən ağızdan çıxan
şeydir». [12] O zaman şagirdlər gəlib Ona dedilər: «Bilirsənmi fariseylər bu
sözü eşitdikdə incidilər».[d] [13] Amma İsa cavab verib dedi: «Səmavi Atamın
əkmədiyi hər bitki kökündən qoparılacaq. [14] [*]Onları buraxın. Onlar korların
kor rəhbərləridir. Əgər kor koru aparsa, ikisi də çuxura düşər».
[15] Peter Ona cavab verərək dedi: «Bu məsəli bizə izah et». [16] İsa dedi: «Siz
də hələ dərk etməmisiniz? [17] Başa düşmürsünüz ki, ağıza girən hər şey qarına
gedir və ifraz olunur? [18] [*]Ağızdan çıxan şeylərsə ürəkdən çıxar, bunlar da
insanı murdar edər. [19] Çünki ürəkdən pis fikirlər, qatillik, zinakarlıq, cinsi
əxlaqsızlıq, oğurluq, yalançı şahidlik və küfr çıxar. [20] İnsanı murdar edən
şeylər bunlardır. Yuyulmamış əllərlə yemək isə insanı murdar etməz».

Kənanlı qadının imanı

(Mark 7:24-30)

[21] İsa oradan çıxıb Sur və Sidon bölgələrinə çəkildi. [22] Budur, Kənanlı bir
qadın o diyardan çıxıb «ya Rəbb, ey Davud Oğlu, mənə rəhm elə. Qızım ağır
bir halda cinə tutulub» deyə çığırırdı. [23] İsa cavabında ona bir söz belə,
demədi. Şagirdləri yaxınlaşıb «onu burax, çünki arxamızca çığırır» deyərək
İsaya yalvardılar. [24] Amma İsa cavab verib dedi: «Mən yalnız İsrail xalqının
itmiş qoyunlarının yanına göndərilmişəm». [25] Qadınsa yaxınlaşdı və Ona

---

[*]**15:4** Çıx. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; Qanun. 5:16
[c]**15:6** *Atasına* – bəzi əlyazmalarda *ata-anasına.*
[*]**15:7-9** Yeş. 29:13
[d]**15:12** *İncidilər* – hərfi tərcümədə *büdrədilər.*
[*]**15:14** Luka 6:39
[*]**15:18** Mat. 12:34

səcdə qılıb dedi: «Ya Rəbb, mənə imdad et». [26] İsa cavab verib dedi:
«Uşaqların çörəyini götürüb itlərə atmaq düzgün olmaz». [27] Qadın dedi:
«Haqlısan, ya Rəbb! Amma itlər də sahiblərinin süfrəsindən düşən
qırıntılardan yeyir». [28] O zaman İsa cavab verib qadına dedi: «Ey qadın!
İmanın böyükdür; sənə istədiyin kimi olsun». Onun qızı o saatda sağaldı.

İsa dörd min nəfəri doydurur

(Mark 8:1-10)

[29] İsa oradan çıxıb Qalileya gölünün sahilindən keçdi və dağın başına çıxıb
orada oturdu. [30] Onun yanına böyük bir izdiham gəldi və özləri ilə birlikdə
topallar, korlar, şikəstlər, lallar və daha başqa bir çoxunu gətirdilər. Onları
İsanın ayaqları yanına qoydular və İsa onlara şəfa verdi. [31] Xalq görəndə ki
lallar danışır, şikəstlər sağalır, topallar yeriyir və korlar görür, heyrətləndi və
İsrailin Allahını izzətləndirdi.
[32] İsa şagirdlərini yanına çağırıb dedi: «Bu camaata yazığım gəlir, çünki üç
gündür ki, yanımdadırlar və yeməyə heç nələri yoxdur. Onları evlərinə ac
yola salmaq istəmirəm ki, yolda taqətdən düşməsinlər». [33] Şagirdlər Ona
dedilər: «Bu çöllükdə bu qədər camaatı doydurmaq üçün çörəyi haradan
tapaq?» [34] İsa onlardan soruşdu: «Neçə çörəyiniz var?» Onlar dedilər:
«Yeddi və bir az da kiçik balığımız var». [35] Onda İsa camaata əmr etdi ki,
yerə otursunlar. [36] Yeddi çörəklə balıqları götürdü və şükür edərək bölüb
şagirdlərə, şagirdlər də camaata verdi. [37] Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan
hissələri yığdılar, yeddi səbət doldu. [38] Yemək yeyən adamların sayı isə
qadınlar və uşaqlardan başqa, dörd min nəfər idi. [39] İsa camaatı buraxıb
qayığa minərək Məcdəl bölgəsinə getdi.

16

Fariseylərin və sadukeylərin mayası

(Mat. 12:38-39; Mark 8:11-21; Luka 12:54-56)

[1] [*]Fariseylər və sadukeylər yaxınlaşıb İsanı sınamaq üçün xahiş etdilər ki,
onlara göydən gələn bir əlamət göstərsin. [2] Amma İsa onlara cavab verdi:
«Axşam olanda siz deyirsiniz: "Hava yaxşı olacaq, çünki göy qırmızıdır",
[3] səhər çağı "bu gün fırtına qopacaq, çünki göy qırmızıdır, tutqundur"
deyirsiniz. Göyün[e] görünüşünü seçə bilirsiniz, ancaq zamanın əlamətlərini
seçə bilmirsiniz? [4] [*]Pis və vəfasız nəsil bir əlamət axtarır. Amma ona

---

[*]**16:1** Luka 11:16
[e]**16:3** *Göyün* – bəzi əlyazmalarda *Ey ikiüzlülər, göyün.*
[*]**16:4** Luka 11:29

Yunusun əlamətindən başqa heç bir əlamət verilməyəcək». İsa onları tərk
edib getdi.
[5] Şagirdlər o taya keçəndə çörək götürməyi yaddan çıxarmışdılar. [6] [*]İsa
onlara dedi: «Ehtiyatlı olun! Fariseylərin və sadukeylərin mayasından
özünüzü gözləyin». [7] Şagirdlər isə öz aralarında danışıb deyirdilər: «Bunu
çörək götürmədiyimiz üçün deyir». [8] İsa bunu bilərək dedi: «Ey imanı az
olanlar! Nə üçün çörəyinizin yoxluğundan danışırsınız? [9] [*]Hələ dərk
etmirsinizmi? Beş min nəfər üçün beş çörəyi və neçə zənbil yığdığınızı
xatırlamırsınızmı? [10] Dörd min nəfər üçün yeddi çörəyi və neçə səbət
yığdığınızı da xatırlamırsınızmı? [11] Necə anlaya bilmirsiniz ki, Mən sizinlə
danışanda çörəyi nəzərdə tutmamışdım? Fariseylərin və sadukeylərin
mayasından özünüzü gözləyin». [12] O zaman onlar anladılar ki, İsa çörək
mayasından yox, fariseylərin və sadukeylərin təlimindən qorunmağı nəzərdə
tutmuşdu.

Peterin Məsihi tanıması

(Mark 8:27-30; Luka 9:18-21)

[13] İsa Filip Qeysəriyyəsi bölgəsinə gəldiyi zaman Öz şagirdlərindən
soruşdu: «Adamların dediyinə görə Bəşər Oğlu kimdir?» [14] [*]Onlar da
dedilər: «Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları İlyas, digərləri isə deyirlər ki,
Yeremya yaxud peyğəmbərlərdən biridir». [15] İsa onlara dedi: «Bəs siz nə
deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?» [16] [*]Şimon Peter cavab verdi: «Sən var olan
Allahın Oğlu Məsihsən». [17] İsa ona cavab verib dedi: «Nə bəxtiyarsan, ey
Yunus oğlu Şimon! Çünki bunu sənə bildirən ət və qan[f] deyil, göylərdə olan
Atamdır. [18] Mən sənə deyirəm ki, sən Petersən[g] və Mən cəmiyyətimi bu
Qayanın[h] üzərində quracağam. Ölülər diyarının qapıları ona qalib gələ
bilməyəcək. [19] [*]Səmavi Padşahlığın açarlarını sənə verəcəyəm. Yer üzündə
bağlayacağın hər şey göylərdə bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağın hər
şey göylərdə açılmış olacaq». [20] Bu sözlərdən sonra İsa şagirdlərə qadağan
etdi ki, Onun Məsih olduğunu heç kəsə danışmasınlar.

---

[*]**16:6** Luka 12:1
[*]**16:9-10** Mat. 14:17-21; 15:34-38
[*]**16:14** Mat. 14:1-2; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8
[*]**16:16** Yəh. 6:68-69
[f]**16:17** *Ət və qan* – yəni insan.
[g]**16:18** *Peter* – yunan mətnində *Petros* sözü olub *daş* deməkdir.
[h]**16:18** *Qaya* – Xilaskar Rəbbin bir rəmzi. Bax: Qanun. 32:4; 2Şam. 22:47; Zəb. 89:26; Yeş. 26:4; 1Kor. 10:4.
[*]**16:19** Mat. 18:18; Yəh. 20:23

İsa ölüb-diriləcəyi barədə əvvəlcədən xəbər verir

(Mark 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

21 *Bundan sonra İsa şagirdlərinə danışmağa başladı ki, Özü Yerusəlimə
getməli, ağsaqqallar, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar tərəfindən çox əzab
çəkməli, öldürülməli və üçüncü gün dirilməlidir. 22 Peter Onu bir kənara
çəkib etiraz etməyə başladı: «Ya Rəbb, Özünə yazığın gəlsin! Bu əsla Sənin
başına gəlməyəcək!» 23 Amma İsa dönüb Peterə dedi: «Çəkil qarşımdan,
Şeytan! Sən Mənə mane olursan. Sən Allahın işləri haqqında deyil, insan
əməlləri barəsində fikirləşirsən».
24 *Sonra İsa şagirdlərinə dedi: «Əgər bir kəs Mənim ardımca gəlmək
istəyirsə, özündən imtina etsin və çarmıxını götürüb ardımca gəlsin. 25 *Kim
canını xilas etmək istəyirsə, onu itirəcək, amma kim Mənə görə canını
itirirsə, onu qoruyacaq. 26 İnsan bütün dünyanı qazanıb canını itirərsə, ona nə
xeyri var? Yaxud insan öz canının əvəzinə nə verə bilər? 27 *Çünki Bəşər
Oğlu Atasının izzəti içində Öz mələkləri ilə gələcək və o zaman hər kəsə öz
əməlinə görə əvəzini verəcək. 28 Sizə doğrusunu deyirəm: burada
duranlardan bəzisi Bəşər Oğlunun Padşahlığı ilə gəldiyini görmədən
ölməyəcək».

17

İsanın görünüşü dəyişir

(Mark 9:2-13; Luka 9:28-36)

1 *Altı gündən sonra İsa Özü ilə yalnız Peter, Yaqub və qardaşı Yəhyanı
götürüb hündür bir dağa çıxdı. 2 Onların qarşısında görünüşü dəyişdi. Üzü
günəş kimi parladı və libası işıq kimi ağ oldu. 3 O an Musa və İlyas onlara
göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi. 4 Peter sözə başlayıb İsaya dedi: «Ya
Rəbb! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Əgər istəyirsənsə, burada üç çardaq qurum
– biri Sənin, biri Musa, biri də İlyas üçün». 5 *Peter hələ danışan zaman
parlaq bir bulud onların üzərinə kölgə saldı. Budur, buluddan bir səs gəldi:
«Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ondan razıyam, Ona qulaq asın!» 6 Şagirdlər

---

*__16:21__ Mat. 17:22-23; 20:19; 27:62-63
*__16:24__ Mat. 10:38; Luka 14:27
*__16:25__ Mat. 10:39; Luka 17:33; Yəh. 12:25
*__16:27__ Zəb. 62:12; Mat. 25:31; Rom. 2:6; Vəhy 2:23
*__17:1-5__ 2Pet. 1:17-18
*__17:5__ Qanun. 18:15; Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mark 1:11; Luka 3:21-22

bunu eşidəndə üzüstə yerə qapandılar və onları böyük dəhşət bürüdü. [7] İsa
gəlib onlara toxunaraq «Qalxın, qorxmayın!» dedi. [8] Onlar da başını
qaldıranda İsadan başqa kimsəni görmədilər.
[9] Dağdan enərkən İsa şagirdlərinə əmr etdi: «Bəşər Oğlu ölülər arasından
dirilənə qədər gördüyünüzü heç kimə söyləməyin». [10] [*]Şagirdlər Ondan
soruşdu: «Elə isə, niyə ilahiyyatçılar deyirlər ki, əvvəlcə İlyas gəlməlidir?»
[11] İsa onlara cavab verdi: «Düzdür, İlyas gəlib hər şeyi yoluna qoymalıdır.
[12] [*]Lakin sizə deyirəm: artıq İlyas gəldi və onu tanımadılar, lakin nə
istədilərsə, onun başına gətirdilər. Eyni cür Bəşər Oğlu da onların əlindən
əzab çəkəcək». [13] Şagirdlər o zaman başa düşdülər ki, İsa onlara bu sözləri
Vəftizçi Yəhya haqqında söyləyirdi.

Oğlandan cin çıxarılır

(Mark 9:14-29; Luka 9:37-43)

[14] Onlar xalqın yanına gələndə bir adam gəlib İsanın qarşısında diz çökərək
dedi: [15] «Ya Rəbb! Oğluma rəhm elə, çünki o, epileptikdir və çox əzab çəkir.
Tez-tez gah oda, gah da suya düşür. [16] Onu Sənin şagirdlərinin yanına
gətirdim, lakin ona şəfa verə bilmədilər». [17] İsa cavab verərək dedi: «Ey
imansız və yolunu azmış nəsil! Nə vaxta qədər sizinlə olacağam? Nə vaxta
qədər sizə dözəcəyəm? Uşağı buraya, yanıma gətirin». [18] İsa cinə qadağan
etdi və cin uşaqdan çıxdı. Oğlan o saatda şəfa tapdı.
[19] O zaman şagirdlər İsaya təklikdə yaxınlaşıb dedilər: «Nə üçün biz o ruhu
qova bilmədik?» [20] [*]İsa da onlara dedi: «İmanınız az olduğu üçün. Çünki sizə
doğrusunu deyirəm: bir xardal toxumu qədər imanınız olarsa və siz bu dağa
“buradan oraya köç” desəniz, o köçər və sizin üçün mümkün olmayan heç
bir şey olmaz». [21] [i]

İsa ölüb-diriləcəyi barədə yenə xəbər verir

(Mark 9:30-32; Luka 9:43-45)

[22] Qalileyada yığılarkən İsa şagirdlərə dedi: «Bəşər Oğlu insan əllərinə
təslim ediləcək [23] və Onu öldürəcəklər, amma O, üçüncü gün diriləcək».
Onlar çox kədərləndilər.

Məbəd vergisi

---

[*] **17:10** Mal. 4:5

[*] **17:12** Mat. 11:14

[*] **17:20** Mat. 21:21; Mark 11:23; Luka 17:5-6; 1Kor. 13:2

[i] **17:20-21** *Olmaz* – bəzi əlyazmalarda *olmaz.* [21] *Bu cür ruhlar yalnız dua və orucla çıxar* (Mark 9:29).

[24] [*]Kefernahuma gəldikləri zaman məbəd vergisini[j] yığanlar Peterə
yaxınlaşıb dedilər: «Sizin Müəlliminiz vergi ödəmirmi?» [25] Peter «ödəyir»
dedi. Evə gələndə İsa onu qabaqlayaraq dedi: «Şimon! Sən necə
düşünürsən? Yerin hökmdarları gömrük və yaxud vergini kimdən alırlar? Öz
övladlarındanmı, yoxsa kənar adamlardan?» [26] Peter Ona «kənar
adamlardan» söylədikdə İsa ona dedi: «Belə isə, övladlar sərbəstdir. [27] Lakin
bu adamları incitməyək deyə gölə get, tilov at və tilova düşən ilk balığı
götür. Onun ağzını açanda bir gümüş pul[k] tapacaqsan. Onu götür, həm
Mənim, həm də öz əvəzinə ver».

18

Ən böyük kimdir?

(Mark 9:33-37; 42-48; Luka 9:46-48; 17:1-2)

[1] [*]Həmin vaxt şagirdlər İsanın yanına gəlib dedilər: «Səmavi Padşahlıqda
ən böyük kimdir?» [2] [*]İsa yanına bir balaca uşaq çağırıb onu şagirdlərin
arasına qoydu. [3] O dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: əgər siz yolunuzdan
dönüb uşaqlar kimi olmasanız, Səmavi Padşahlığa əsla daxil ola bilməzsiniz.
[4] Beləliklə, kim bu uşaq kimi özünü aşağı tutarsa, Səmavi Padşahlıqda ən
böyük odur. [5] Kim Mənim adımla belə bir uşağı qəbul edərsə, Məni qəbul
edər.

[6] Amma kim Mənə iman edən bu kiçiklərdən birini pis yola çəkərsə,[l] öz
boynuna böyük bir dəyirman daşı asıb dənizin dibinə atılaraq boğulmaq
onun üçün daha yaxşı olar. [7] İnsanları pis yola çəkən şeylər üçün vay bu
dünyanın halına! Belə şeylərin gəlməsi qarşısıalınmazdır, amma vay o
adamın halına ki, bunlar onun vasitəsilə gəlir! [8] [*]Əgər əlin və ya ayağın səni
pis yola çəkərsə, onu kəs at. Sənin əbədi həyata şikəst və ya topal daxil
olmağın iki əl və iki ayaqla əbədi oda atılmağından yaxşıdır. [9] [*]Əgər gözün
səni pis yola çəkərsə, onu çıxart at. Sənin tək gözlə əbədi həyata daxil
olmağın iki gözlə cəhənnəm oduna atılmağından yaxşıdır.

---

[*]**17:24** Çıx. 30:13; 38:26
[j]**17:24** *Məbəd vergisi* – yunan mətnində *didraxmon*, yəni iki dirhəm.
[k]**17:27** *Bir gümüş pul* – yunan mətnində *statir*, yəni dörd dirhəm.
[*]**18:1** Luka 22:24
[*]**18:2-3** Mark 10:15; Luka 18:17
[l]**18:6,7,8,9** *Pis yola çəkmək* – hərfi tərcümədə *büdrətmək.*
[*]**18:8** Mat. 5:30
[*]**18:9** Mat. 5:29

İtmiş qoyun məsəli

(Luka 15:3-7)

10 Bu kiçiklərdən birinə belə, xor baxmaqdan çəkinin. Çünki sizə deyirəm:
onların səmadakı mələkləri göylərdə olan Atamın üzünü daima görür. 11 m
12 Siz necə deyirsiniz? Bir adamın yüz qoyunu varsa və onlardan biri
yolunu azarsa, doxsan doqquzunu dağlarda qoyub yolunu azan qoyunu
axtarmağa getməzmi? 13 Sizə doğrusunu deyirəm: əgər onu tapa bilərsə,
yolunu azmayan doxsan doqquz qoyun üçün sevindiyindən artıq onun üçün
sevinər. 14 Beləcə bu kiçiklərdən birinin belə, həlak olması göylərdə olan
Atanızın iradəsi deyil.

Qardaş günah işlədəndə

15 *Əgər qardaşın sənə qarşı günah işlədərsə, get, onun günahını ona göstər.
Qoy hər şey yalnız ikinizin arasında qalsın. O sənə qulaq asarsa, qardaşını
qazandın. 16 *Amma qulaq asmazsa, özünlə bir və ya iki nəfər götür ki, "hər
iddia iki yaxud üç şahidin sözü ilə təsdiq edilsin". 17 Əgər o bu adamların da
sözünə qulaq asmaq istəməsə, vəziyyəti imanlılar cəmiyyətinə bildir. Əgər
cəmiyyətin də sözünə qulaq asmaq istəməsə, onu bir bütpərəst və vergiyığan
hesab et.
18 *Sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə bağlayacağınız hər şey göydə
bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağınız hər şey göydə açılmış olacaq.
19 Yenə sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə sizlərdən iki nəfər diləyəcəkləri
hər hansı bir şey üçün razılığa gələrsə, göylərdə olan Atam onların
istəklərini yerinə yetirəcək. 20 Çünki harada iki və ya üç nəfər Mənim adımla
yığılarsa, Mən də orada, onların arasındayam».

İnsafsız qul məsəli

21 *O zaman Peter gəlib İsaya dedi: «Ya Rəbb! Qardaşım mənə qarşı günah
işlədərsə, neçə dəfə mən onu bağışlamalıyam? Yeddi dəfəmi?» 22 İsa ona
dedi: «Sənə deyirəm: yeddi dəfə yox, yetmiş dəfə yeddi.
23 Ona görə də Səmavi Padşahlıq öz qulları ilə hesablaşmaq istəyən bir
padşaha bənzəyir. 24 Hesablaşmağa başladığı zaman onun yanına on min

---

[m]**18:10-11** *Görür* – bəzi əlyazmalarda *görür.* [11] *Çünki Bəşər Oğlu itmişləri xilas etməyə gəlmişdir* (Luka 19:10).
*__18:15__ Luka 17:3
*__18:16__ Qanun. 19:15
*__18:18__ Mat. 16:19; Yəh. 20:23
*__18:21-22__ Luka 17:3-4

talant[n] borcu olan biri gətirildi. [25] Amma onun ödəməyə bir şeyi olmadığı
üçün ağası əmr etdi ki, özü, arvadı, uşaqları və bütün malı satılaraq borcunu
ödəsin. [26] Elə bu vaxt qul yerə qapanıb ona səcdə edərək dedi: "Səbir et!
Mən hamısını ödəyəcəyəm". [27] Ağasının o qula rəhmi gəldi, onu buraxdı və
borcunu bağışladı.

[28] Amma o qul kənara çıxıb ona yüz dinar borclu olan bir yoldaşını tapdı.
Onu yaxaladı və "Borcunu ödə!" deyərək boğmağa başladı. [29] Yoldaşı yerə
qapanıb ona "səbir et, borcunu ödəyəcəyəm" deyə yalvardı. [30] O isə
istəmədi. Gedib borcunu ödəyənə qədər onu zindana saldırdı. [31] Ağanın digər
qulları baş verən hadisəni görəndə çox kədərləndilər və gedib bütün olanı
ağalarına nəql etdilər.

[32] Onda ağa o qulu yanına çağırıb dedi: "Ey pis qul, bütün o borcu sənə
bağışladım, çünki mənə yalvardın. [33] Mən sənə mərhəmət etdiyim kimi sən
də yoldaşına mərhəmət etməli deyildinmi?" [34] Ağası qəzəblənib bütün
borcunu ödəyənə qədər onu işgəncə verənlərə təslim etdi. [35] Hər biriniz
qardaşlarınızı ürəkdən bağışlamasanız, Səmavi Atam da sizə elə edər».

19

Boşanma haqqında

(Mark 10:1-12)

[1] İsa söhbətini bitirdikdən sonra Qalileyadan çıxıb Yəhudeyanın İordan
çayının o biri tayında yerləşən bölgəsinə getdi. [2] Böyük bir izdiham Onun
ardınca gəldi. İsa orada onlara şəfa verdi.

[3] Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib Onu sınamaq üçün belə bir sual
verdilər: «İnsanın öz arvadını hər səbəbə görə boşamağa icazəsi varmı?»
[4 *]İsa cavab verib dedi: «Oxumamısınız ki, Yaradan başlanğıcdan "onları kişi
və qadın olaraq yaratdı" və dedi: [5 *]"Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib
arvadına qovuşacaq və ikisi bir bədən olacaq"? [6] Artıq onlar iki deyil, bir
bədəndir. Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini insan ayırmasın».
[7 *]Fariseylər İsaya belə dedilər: «Onda Musa nə üçün bir talaq kağızı verərək
arvadını boşamağı əmr etdi?» [8] İsa onlara dedi: «Ürəyinizin inadkar
olduğuna görə Musa arvadlarınızı boşamağınıza icazə verdi. Amma
başlanğıcdan belə deyildi. [9 *]Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan

---

[n]**18:24** *Talant* – ən böyük ölçü, 34,5 kiloqram qızıl və yaxud gümüş.
[*]**19:4** Yar. 1:27; 5:2
[*]**19:5** Yar. 2:24
[*]**19:7** Qanun. 24:1-4; Mat. 5:31
[*]**19:9** Mat. 5:32; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11

başqa, hər hansı bir səbəbə görə arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs
zina edir».[o]
[10] Şagirdləri İsaya dedilər: «Əgər ərlə arvad arasındakı münasibət belə isə,
deməli, evlənməmək daha yaxşıdır». [11] Amma İsa onlara dedi: «Hər adam bu
sözü qəbul edə bilməz, ancaq bu qabiliyyətin verildiyi adamlar qəbul edə
bilər. [12] Çünki elələri var ki, anadangəlmə xədimdir, elələri var ki, insanlar
tərəfindən xədim ediliblər, elələri də var ki, Səmavi Padşahlıq uğrunda
özlərini xədim sayırlar. Bunu qəbul edə bilən qəbul etsin».

İsa uşaqlara xeyir-dua verir

(Mark 10:13-16; Luka 18:15-17)

[13] O zaman uşaqlar İsanın yanına gətirildi ki, İsa onların üzərinə əllərini
qoyub dua etsin. Şagirdlər isə onlara qadağan etdilər. [14] Amma İsa dedi:
«Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara mane olmayın!
Çünki Səmavi Padşahlıq belələrinə məxsusdur». [15] İsa onların üzərinə
əllərini qoyub oradan getdi.

Var-dövlət və Səmavi Padşahlıq

(Mark 10:17-31; Luka 18:18-30)

[16] Bir adam İsanın yanına gəlib dedi: «Müəllim,[p] mən nə yaxşılıq
etməliyəm ki, əbədi həyata malik olum?» [17] İsa ona dedi: «Nə üçün Məndən
yaxşılıq barəsində soruşursan? Yaxşı olan tək Biri vardır.[q] Əgər sən əbədi
həyata qovuşmaq istəyirsənsə, Onun əmrlərinə riayət et». [18] [*]O adam İsadan
«Hansı əmrlərə?» deyə soruşdu. İsa da dedi: «“Qətl etmə. Zina etmə.
Oğurluq etmə. Yalandan şahidlik etmə. [19] Ata-anana hörmət et”. Həmçinin
“qonşunu özün kimi sev”».
[20] Cavan adam İsaya dedi: «Bunların hamısına riayət etmişəm,[r] daha nəyim
çatışmır?» [21] İsa ona dedi: «Əgər kamil olmaq istəyirsənsə, get, əmlakını sat
və yoxsullara payla. Onda göylərdə xəzinən olacaq. Sonra qayıt, Mənim
ardımca gəl». [22] Lakin cavan adam bu sözü eşitdikdə kədərlənib getdi, çünki

---

[o] **19:9** *Zina edir* – bəzi əlyazmalarda *zina edir. Ərindən boşanmış qadınla evlənən də zina edir* (Luka 16:18).

[p] **19:16** *Müəllim* – bəzi əlyazmalarda *Ey yaxşı Müəllim.*

[q] **19:17** *Nə üçün Məndən yaxşılıq barəsində soruşursan? Yaxşı olan tək Biri vardır* – bəzi əlyazmalarda *Mənə niyə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşısı yoxdur* (Mark 10:18; Luka 18:19).

[*] **19:18-19** Çıx. 20:12-16; Qanun. 5:16-20; Lev. 19:18

[r] **19:20** *Riayət etmişəm* – bəzi əlyazmalarda *Gəncliyimdən bəri riayət edirəm* (Mark 10:20; Luka 18:21).

var-dövləti çox idi.
[23] İsa şagirdlərinə dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: varlı adamın Səmavi
Padşahlığa daxil olması çətindir. [24] Yenə sizə deyirəm ki, dəvənin iynə
gözündən keçməsi varlı adamın Allahın Padşahlığına daxil olmasından
asandır». [25] Bunu eşidən şagirdlər çox təəccüblənərək dedilər: «Elə isə, kim
xilas ola bilər?» [26] İsa onlara baxıb dedi: «Bu, insanlar üçün qeyri-
mümkündür, amma Allah üçün hər şey mümkündür».
[27] Bundan sonra Peter cavab verərək Ona dedi: «Bax biz hər şeyi qoyub
Sənin ardınca gəlmişik, əvəzində nəyimiz olacaq?» [28] [*]İsa onlara dedi: «Sizə
doğrusunu deyirəm: hər şey yeniləşəndə, Bəşər Oğlu izzətli taxtına oturanda
Mənim ardımca gələn sizlər də İsrailin on iki qəbiləsinə hökm etmək üçün
on iki taxt üzərində oturacaqsınız. [29] Mənim adım uğrunda ya evlərini ya
qardaşlarını ya bacılarını ya atasını ya anasını[s] ya uşaqlarını və yaxud
tarlalarını atan hər kəs bundan yüz dəfə artıq alacaq və əbədi həyatı da irs
olaraq alacaq. [30] [*]Amma birinci olanların çoxu axırıncı, axırıncı olanlarsa
birinci olacaq.

20

Üzüm bağının sahibi barədə məsəl

[1] Səmavi Padşahlıq səhər erkən durub öz üzüm bağı üçün işçi tutmağa
çıxan ev sahibinə bənzəyir. [2] O, işçilərlə günü bir dinara razılaşıb onları
üzüm bağına göndərdi. [3] Üçüncü saat[t] radələrində çıxıb meydanda işsiz
durmuş adamları gördü. [4] Onlara da dedi: "Siz də üzüm bağına gedin və
haqqınızı düz verərəm". [5] Onlar da bağa getdilər. Altıncı[u] və doqquzuncu
saat[v] radələrində yenə çıxıb belə etdi. [6] On birinci saat[w] radələrində çıxdı və
orada duran başqalarını tapıb onlara dedi: "Nə üçün bütün günü burada işsiz
durursunuz?" [7] "Çünki heç kim bizə iş vermədi" dedilər. Onlara "siz də
üzüm bağına gedin"[x] dedi.
[8] [*]Axşam olanda bağ sahibi öz nəzarətçisinə dedi: "İşçiləri çağır və

---

[*]**19:28** Mat. 25:31; Luka 22:30
[s]**19:29** *Ya anasını* – bəzi əlyazmalarda *ya anasını ya arvadını.*
[*]**19:30** Mat. 20:16; Luka 13:30
[t]**20:3** *Üçüncü saat* – hazırkı vaxtla səhər saat doqquz.
[u]**20:5** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki.
[v]**20:5** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç.
[w]**20:6** *On birinci saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat beş.
[x]**20:7** *Gedin* – bəzi əlyazmalarda *gedin və haqqınızı alarsınız.*
[*]**20:8** Lev. 19:13; Qanun. 24:15

axırıncılardan başlayaraq birincilərə kimi muzdlarını ver”. [9] On birinci saat
radələrində işə gələnlər adambaşına bir dinar aldılar. [10] Birinci gələnlərsə
daha çox alacaqlarını düşündülər, lakin onlar da adambaşına bir dinar
aldılar. [11] Pullarını aldıqları zaman ev sahibinə şikayət edərək dedilər: [12] “Bu
ən axırıncılar cəmi bir saat işlədilər və sən onları günün ağırlığını və qızmar
istisini çəkən bizlərlə bir tutdun”. [13] O isə onlardan birinə cavab verib dedi:
“Dostum, axı mən sənə haqsızlıq etmədim, sən mənimlə bir dinara
razılaşmadınmı? [14] Haqqını al, get! Axırıncıya da sənə verdiyim qədər
vermək istəyirəm. [15] Öz pulumla istədiyimi etməyə ixtiyarım yoxdurmu? Sən
mənim comərdliyimə qısqanırsan?” [16] [*]Beləcə də axırıncılar birinci,
birincilər isə axırıncı olacaq».[y]

İsa ölüb-diriləcəyi barədə üçüncü dəfə xəbər verir

(Mark 10:32-34; Luka 18:31-34)

[17] İsa Yerusəlimə gedərkən yolda On İki şagirdi kənara çağırıb ayrıca
onlara dedi: [18] «Bax Yerusəlimə qalxırıq, Bəşər Oğlu başçı kahinlərə və
ilahiyyatçılara təslim olunacaq. Onu ölümə məhkum edəcəklər; [19] ələ salaraq
qamçılayıb çarmıxa çəksinlər deyə başqa millətlərə təslim edəcəklər. O,
üçüncü gün diriləcək».

Kim üstündür

(Mark 10:35-45)

[20] O zaman Zavday oğullarının anası oğulları ilə birlikdə İsaya yaxınlaşıb
səcdə qılaraq Ondan nə isə dilədi. [21] İsa qadından «Sən nə istəyirsən?» deyə
soruşdu. Qadın Ona dedi: «Əmr et ki, mənim bu iki oğlum Sənin
Padşahlığında biri sağında, biri solunda otursun». [22] Amma İsa cavab verib
dedi: «Nə dilədiyinizi özünüz də bilmirsiniz. Mənim içəcəyim kasadan siz
də içə bilərsinizmi?»[z] Onlar dedilər: «Bilərik». [23] İsa onlara dedi: «Mənim
içəcəyim kasadan içəcəksiniz.[a] Amma sağımda və yaxud solumda oturmağa
izin vermək Məndən asılı deyil. Atam oranı kimlər üçün hazırlayıbsa, onlara
veriləcək».

---

[*]**20:16** Mat. 19:30; Mark 10:31; Luka 13:30

[y]**20:16** *Olacaq* – bəzi əlyazmalarda *olacaq; çünki dəvət edilmiş çox, seçilmiş isə azdır* (Mat. 22:14).

[z]**20:22** *Bilərsinizmi?* – bəzi əlyazmalarda *bilərsinizmi? Mən vəftiz olduğum kimi siz də vəftiz ola bilərsinizmi?* (Mark 10:38).

[a]**20:23** *İçəcəksiniz* – bəzi əlyazmalarda *içəcəksiniz və Mən vəftiz olduğum kimi vəftiz olacaqsınız* (Mark 10:39).

[24] Bunu eşidən on şagirdin iki qardaşa acığı tutdu. [25] [*]İsa şagirdləri yanına
çağırıb dedi: «Bilirsiniz ki, millətlərin rəhbərləri onların üzərində
hökmranlıq, əyanları da onlara ağalıq edir. [26] Sizin aranızda isə qoy belə
olmasın. Sizlərdən böyük olmaq istəyən xidmətçiniz olsun. [27] Aranızda kim
birinci olmaq istəsə, başqalarının qulu olsun. [28] Beləcə Bəşər Oğlu gəlmədi
ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki, Özü xidmət etsin və çoxlarını satın almaq
üçün Öz canını fidyə versin».

İki kor adamın gözləri açılır

(Mark 10:46-52; Luka 18:35-43)

[29] İsa şagirdləri ilə Yerixodan çıxarkən böyük bir izdiham Onun ardınca
getdi. [30] [*]Yol kənarında oturan iki kor adam İsanın oradan keçdiyini
eşitdikdə «Ya Rəbb, ey Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» deyə bağırdı.
[31] Camaat onlara qadağan edib susdurmaq istədisə də, onlar «Ya Rəbb, ey
Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» deyə daha ucadan bağırdılar. [32] İsa dayanıb
onları çağırdı və onlardan soruşdu: «Nə istəyirsiniz, sizin üçün edim?»
[33] Onlar dedilər: «Ya Rəbb, gözlərimiz açılsın». [34] İsanın onlara rəhmi gəldi,
gözlərinə toxundu. Həmin an onların gözləri açıldı və İsanın ardınca
getdilər.

21

İsanın Yerusəlimə girməsi

(Mark 11:1-11; Luka 19:28-40; Yəh. 12:12-19)

[1] Yerusəlimə yaxınlaşıb Zeytun dağının yamacındakı Bet-Faqeyə gəldikləri
zaman İsa iki şagirdi göndərərək [2] onlara dedi: «Qarşınızdakı kəndə gedin.
Dərhal orada bağlanmış bir eşşəklə bir sıpa tapacaqsınız. Onları açıb Mənə
gətirin. [3] Kim sizə bir şey desə, ona “bunlar Rəbbə lazımdır, tezliklə onları
geri göndərəcək” deyərsiniz». [4] Bunlar da peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu
söz yerinə yetsin deyə baş verdi:

[5] [*]«Sion qızına[b] deyin ki,
“Bax Padşahın sənə tərəf gəlir;
O itaətkardır və bir eşşəyə –
Eşşəyin balası olan sıpaya minib gəlir”».

[6] Şagirdlər gedib İsanın əmr etdiyi kimi etdilər. [7] Eşşəklə sıpanı gətirib

---

[*]**20:25-27** Mat. 23:11; Mark 9:35; Luka 22:25-26
[*]**20:30** Mat. 9:27
[*]**21:5** Yeş. 62:11; Zək. 9:9
[b]**21:5** *Sion qızına* – yəni Yerusəlim əhalisinə.

üzərlərinə paltarlarını qoydular və İsa sıpanın belinə mindi. [8] Camaatın çoxu
öz paltarlarını yola sərdi. Bəzisi də ağaclardan budaqlar kəsib yola döşədi.
[9] [*]İsanın önündə gedən və ardınca gələn xalq belə nida edirdi:

«Davud Oğluna hosanna![c]
Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!
Ən ucalarda hosanna!»

[10] İsa Yerusəlimə daxil olanda bütün şəhər «Bu Kimdir?» deyərək sarsıldı.
[11] Camaat isə deyirdi: «Bu, Qalileyanın Nazaret şəhərindən olan İsa
Peyğəmbərdir».

İsa satıcıları məbəddən qovur

(Mark 11:15-19; Luka 19:45-48; Yəh. 2:13-22)

[12] İsa məbədə girib orada alver edənlərin hamısını qovdu. Sərrafların
masalarını və göyərçin satanların kürsülərini çevirdi. [13] [*]Onlara belə dedi:

«“Mənim evim dua evi adlandırılacaq”

deyə yazılıb. Amma siz onu “quldur yuvasına” çevirmisiniz!»
[14] İsa məbəddə Onun yanına gələn korlara və axsaqlara şəfa verdi. [15] Lakin
başçı kahinlər və ilahiyyatçılar Onun etdiyi heyrətamiz işləri və məbəddə
«Davud Oğluna hosanna!» deyə bağıran uşaqları gördükdə acıqlandılar [16] [*]və
Ona dedilər: «Bunların nə söylədiyini eşidirsənmi?» İsa da onlara dedi:
«Bəli.

“Körpələrin və çağaların ağzından
Kamil həmd aldın”

sözünü heç oxumamısınızmı?» [17] İsa onları tərk edib şəhərdən çıxdı. Bet-
Anyaya gedib orada gecələdi.

Barsız əncir ağacı

(Mark 11:12-14,20-24; Luka 13:6-9)

[18] Səhəri gün İsa şəhərə qayıdanda acmışdı. [19] Yol kənarında bir əncir ağacı
gördü və ona yaxınlaşdı. Amma ağacda yarpaqdan başqa bir şey tapmadı. İsa
ona dedi: «Qoy bir daha sənin meyvən çıxmasın». Əncir ağacı o anda
qurudu. [20] Şagirdlər bunu gördükdə «Əncir ağacı bir anda necə qurudu?»
deyərək heyrətləndilər. [21] [*]İsa cavab verib onlara dedi: «Sizə doğrusunu
deyirəm: əgər imanınız olub şübhə etməsəniz, nəinki əncir ağacının başına

---

[*]**21:9** Zəb. 118:25-26
[c]**21:9** *Hosanna* – ibrani dilində *xilas et.* Nida kimi işlənir.
[*]**21:13** Yeş. 56:7; Yer. 7:11
[*]**21:16** Zəb. 8:2
[*]**21:21** Mat. 17:20; 1Kor. 13:2

gətirilən şeyi edərsiniz, hətta bu dağa “Qalx, dənizə atıl!” desəniz, elə də
olacaq. [22] İmanla dua edərək hər nə diləsəniz, alacaqsınız».

İsanın səlahiyyəti

(Mark 11:27-33; Luka 20:1-8)

[23] İsa məbədə gəlib təlim öyrədərkən başçı kahinlər və xalqın ağsaqqalları
Ona yaxınlaşıb dedilər: «Sən bu işləri hansı səlahiyyətlə edirsən? Sənə bu
səlahiyyəti kim verib?» [24] İsa onlara belə cavab verdi: «Mən də sizə bir sual
verəcəyəm; onu Mənə desəniz, Mən də bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi
sizə deyərəm. [25] Yəhyanın vəftizi haradan idi? Göydənmi, yoxsa
insanlardan?» Onlarsa aralarında müzakirə edərək belə dedilər: «Əgər desək
“göydən”, “Bəs nə üçün ona inanmadınız?” deyəcək. [26] Amma desək
“insanlardan”, camaatdan qorxuruq, çünki hamı Yəhyanı peyğəmbər sayır».
[27] Cavabında İsaya dedilər: «Bilmirik». İsa da onlara dedi: «Bunları hansı
səlahiyyətlə etdiyimi Mən də sizə demirəm.

İki oğul məsəli

[28] Bəs siz necə düşünürsünüz? Bir adamın iki oğlu vardı. Gəlib birincisinə
“oğlum, bu gün get üzüm bağımda işlə” dedi. [29] O da cavab verib
“istəmirəm” dedi. Lakin sonra peşman olub getdi. [30] Həmin adam ikincisinə
yaxınlaşıb yenə eyni sözü söylədi. O cavab verib “Gedirəm, ağam!” dedi,
amma getmədi. [31] Bu iki nəfərdən hansı atasının istəyini yerinə yetirdi?»
Onlar «birincisi» dedilər. İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm:
vergiyığanlar və fahişələr Allahın Padşahlığına sizdən qabaq girirlər.
[32] *Çünki Yəhya sizin yanınıza salehlik yolunu göstərməyə gəldi. Sizsə ona
inanmadınız, amma vergiyığanlar və fahişələr ona inandılar. Siz bunu
gördükdən sonra da peşman olub ona inanmadınız.

Pis bağbanlar məsəli

(Mark 12:1-12; Luka 20:9-19)

[33] *Başqa bir məsəli dinləyin: Ev sahibi olan bir adam var idi. Üzüm bağı
saldı, oranın ətrafına çəpər çəkdi. İçində yer qazaraq üzümsıxan düzəltdi,
nəzarət qülləsi tikdi. Sonra isə bağı bağbanlara icarəyə verərək başqa ölkəyə
getdi. [34] Məhsul vaxtı çatanda məhsulunu almaq üçün qullarını bağbanların
yanına göndərdi. [35] Lakin bağbanlar onun qullarını tutub kimini döydülər,
kimini öldürdülər, kimini də daşqalaq elədilər. [36] Bağ sahibi yenə
əvvəlkindən daha çox başqa qullar göndərdi. Bağbanlar onlarla da əvvəlki

---

*__21:32__ Luka 3:12; 7:29-30
*__21:33__ Yeş. 5:1-7

kimi etdilər. 37 “Oğluma hörmət edərlər” deyərək axırda öz oğlunu onların
yanına göndərdi. 38 Bağbanlarsa oğulu görəndə öz aralarında dedilər: “Varis
budur. Gəlin onu öldürək və miras bizə qalsın”. 39 Beləcə onu tutub bağdan
kənara çıxararaq öldürdülər. 40 Beləliklə, bağın sahibi gəldikdə bu
bağbanlara nə edəcək?» 41 Onlar İsaya dedilər: «Bu xainləri dəhşətli şəkildə
həlak edəcək, üzüm bağını isə başqa bağbanlara icarəyə verəcək ki, onlar
məhsulu öz vaxtında ona versinlər».
42 [*]İsa onlara dedi: «Məgər siz Müqəddəs Yazılarda bunu heç
oxumamısınızmı?

“Bənnaların rədd etdiyi daş
Guşədaşı olub.
Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir”.

43 Buna görə sizə deyirəm: Allahın Padşahlığı sizdən alınıb onun
məhsullarını yetişdirəcək bir millətə veriləcək. 44 Bu daşın üstünə yıxılan kəs
parçalanacaq, daş isə kimin üzərinə düşərsə, onu əzəcək».[d]
45 Başçı kahinlər və fariseylər Onun məsəllərini eşitdikdə bu sözləri onlar
üçün dediyini başa düşdülər. 46 Ona görə də Onu tutmaq üçün yol
axtarırdılar, lakin camaatdan qorxdular, çünki camaat İsanı peyğəmbər hesab
edirdi.

22

Toy ziyafəti məsəli

(Luka 14:15-24)

1 İsa yenə onlara məsəllərlə xitab edərək dedi: 2 «Səmavi Padşahlıq oğluna
toy ziyafəti verən bir padşaha bənzəyir. 3 O, toy ziyafətinə dəvət olunanları
çağırmaq üçün qullarını göndərdi. Lakin onlar gəlmək istəmədi. 4 Bir daha
başqa qulları göndərərək onlara dedi: “Dəvət olunanlara deyin ki, budur,
mən ziyafətimi hazırladım, öküzlərim və bəslənmiş heyvanlarım kəsilib, hər
şey hazırdır, toy ziyafətinə gəlin!” 5 Amma dəvət olunanlar etinasızlıq
göstərərək kimi tarlasına, kimi ticarətinə getdi. 6 O biriləri isə onun qullarını
tutub təhqir etdilər və öldürdülər. 7 Padşah bundan xəbər tutaraq qəzəbləndi.
Öz qoşunlarını göndərib o qatilləri məhv etdi, şəhərlərini isə yandırdı.
8 Onda qullarına dedi: “Toy ziyafəti hazırdır, fəqət dəvət olunanlar buna
layiq deyil. 9 Beləliklə, yolayrıclarına gedin və kimi tapsanız, toy ziyafətinə
dəvət edin”. 10 Həmin qullar yollara çıxdılar. Pis-yaxşı kimi tapdılarsa,

---

[*]**21:42** Zəb. 118:22-23
[d]**21:44** Bəzi əlyazmalarda bu ayə yoxdur.

hamısını topladılar. Toy məclisi qonaqlarla doldu.
[11] Padşah qonaqlara baxmaq üçün girdikdə orada toy libası geyməmiş bir
nəfəri gördü, [12] ona dedi: "Dostum! Sən toy libası geyməmiş buraya necə
girdin?" O isə susdu. [13] [*]O zaman padşah xidmətçilərə dedi: "Onun əllərini,
ayaqlarını bağlayın və qaranlıq çölə atın! Orada ağlaşma və diş qıcırtısı
olacaq". [14] Çünki dəvət edilmiş çox, seçilmiş isə azdır».

Hər kəsin öz haqqı

(Mark 12:13-17; Luka 20:20-26)

[15] O zaman fariseylər gedib məsləhətləşirdilər ki, Onu söz üstündə necə
tutsunlar. [16] Onlar hirodçularla birgə öz şagirdlərini İsanın yanına göndərib
dedilər: «Müəllim, biz bilirik ki, Sən etibarlı adamsan, Allahın yolunu
həqiqətə görə öyrədirsən və heç kimə tərəfkeşlik etmirsən. Çünki insanlar
arasında fərq qoymursan. [17] İndi bizə de görək, Səncə bizim üçün qeysərə
vergi verməyə icazə var ya yox?» [18] Amma İsa onların pis niyyətini bilərək
dedi: «Ey ikiüzlülər, Məni niyə sınağa çəkirsiniz? [19] Vergi verdiyiniz sikkəni
Mənə göstərin». Onlar da Ona bir dinar gətirdilər. [20] İsa onlara dedi:
«Sikkənin üstündəki bu təsvir və yazı kimindir?» [21] Ona dedilər: «Qeysərin».
O vaxt İsa onlara dedi: «Elə isə, qeysərin haqqını qeysərə, Allahın haqqını
Allaha verin». [22] Bunu eşitdikləri zaman heyrətləndilər və İsanı tərk edib
getdilər.

Dirilmə haqqında sual

(Mark 12:18-27; Luka 20:27-40)

[23] [*]Həmin gün dirilmənin olmadığını iddia edən bəzi sadukeylər İsanın
yanına gəlib soruşdular: [24] [*]«Müəllim, Musa belə demişdir: "Əgər bir adam
övladsız ölsə, qardaşı onun dul qalmış arvadını alıb ölən qardaşın nəslini
davam etdirsin". [25] Aramızda yeddi qardaş var idi. Birincisi bir arvad aldı və
öldü. Uşağı olmadığından arvadı ilə qardaşı evləndi. [26] İkincisi və üçüncüsü,
hətta yeddincisinə qədər eləcə öldü. [27] Hamısından sonra bu qadın da öldü.
[28] İndi ölülər diriləndə bu qadın o yeddi nəfərdən hansının arvadı olacaq?
Çünki hamısı bu qadını almışdı».
[29] İsa onlara cavab verib dedi: «Müqəddəs Yazıları və Allahın qüdrətini
bilmədiyinizə görə yanılırsınız. [30] Ona görə ki ölülər diriləndə insanlar nə
evlənir, nə də ərə gedirlər. Ancaq səmadakı mələklər[e] kimi olurlar. [31-32] [*]Bəs

---

[*]**22:13** Mat. 8:12; 25:30; Luka 13:28
[*]**22:23** Həv. 23:8
[*]**22:24** Qanun. 25:5
[e]**22:30** *Səmadakı mələklər* – bəzi əlyazmalarda *Allahın səmadakı mələkləri.*

ölülərin dirilməsinə gəlincə, Allah tərəfindən sizə “Mən İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahıyam” deyə söylənən sözü
oxumamısınızmı? Allah ölülərin deyil, dirilərin Allahıdır». 33 Bunları eşidən
camaat Onun təliminə təəccüblənirdi.

Allahın ən böyük əmri

(Mark 12:28-34; Luka 10:25-28)

34 Fariseylər İsanın sadukeyləri susdurduğunu eşidəndə bir yerə toplaşdılar.
35 Onlardan biri olan qanunşünas İsanı sınamaq məqsədi ilə Ondan bunu
soruşdu: 36 «Müəllim, Qanunda ən böyük əmr hansıdır?» 37 *İsa ona dedi:
«“Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla və bütün düşüncənlə sev”.
38 Bu, böyük və əsas əmrdir. 39 *Buna bənzəyən ikincisi budur: “Qonşunu
özün kimi sev”. 40 Bütün Qanun və Peyğəmbərlərin sözləri bu iki əmrə
əsaslanır».

Məsih kimin Oğludur?

(Mark 12:35-37; Luka 20:41-44)

41 Fariseylər toplaşdıqda İsa onlardan bunu soruşdu: 42 «Məsih haqqında nə
düşünürsünüz? O kimin Oğludur?» Onlar da İsaya «Davudun Oğlu» dedilər.
43 İsa onlara dedi: «Elə isə, nə üçün Davud Ruh vasitəsilə Ona “Ağa” deyə
müraciət edir?

44 *“Rəbb mənim Ağama dedi:
‹Mən düşmənlərini ayaqlarının altına salanadək
Sağımda otur›”

deyib. 45 Əgər Davud Ona “Ağa” deyə müraciət edirsə, O necə Davudun
oğlu ola bilər?» 46 Bunun cavabında İsaya kimsə bir söz deyə bilmədi. O
gündən sonra artıq heç kim Ondan bir şey soruşmağa cəsarət etmədi.

23

Vay halınıza!

(Luka 11:39-51)

1 Bundan sonra İsa camaata və şagirdlərinə müraciət edib 2 dedi:
«İlahiyyatçılar və fariseylər Musanın kürsüsündə oturmuşlar. 3 Buna görə də
sizə əmr etdikləri hər şeyə riayət və əməl edin. Amma onların etdiklərini

---

***22:31-32** Çıx. 3:6
***22:37** Qanun. 6:5
***22:39** Lev. 19:18
***22:44** Zəb. 110:1

etməyin, çünki söyləyərlər, amma riayət etməzlər. [4] Ağır və çətin daşına
bilən yükləri bağlayıb insanların çiyninə yükləyərlər, özləri isə bu yükləri
daşımaq üçün barmaqlarını belə, tərpətmək istəməzlər. [5] [*]Onlar öz
əməllərinin hamısını insanlar görsün deyə edərlər. Çünki onlar dua
qutucuqlarını[f] genişləndirib geyimlərinin qotazlarını[g] uzadarlar.
[6] Ziyafətlərdə yuxarı başı və sinaqoqlarda baş kürsüləri tutmağı, [7] bazar
meydanlarında salam almağı, insanların onlara "Rabbi!"[h] deyə xitab
etməsini sevərlər.
[8] Amma kimsə sizi "Rabbi" deyə çağırmasın. Çünki sizin bir Müəlliminiz
var.[i] Siz hamınızsa qardaşsınız. [9] Yer üzündə kimsəyə "ata" deməyin. Çünki
bir Atanız var, O da Səmavi Atadır. [10] Kimsə sizə "rəhbər" deməsin. Çünki
bir Rəhbəriniz var, O da Məsihdir. [11] [*]Aranızda ən böyük olan xidmətçiniz
olsun. [12] [*]Kim özünü yüksəldərsə, aşağı tutulacaq və kim özünü aşağı
tutarsa, yüksəldiləcək.
[13] Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz
Səmavi Padşahlığı insanların üzünə qapayırsınız. Nə özünüz girirsiniz, nə də
girmək istəyənləri buraxırsınız. [14] [j]
[15] Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz dənizi
və qurunu dolaşırsınız ki, bir nəfəri dinə gətirəsiniz. Dinə gətirdikdə isə onu
özünüzdən ikiqat artıq cəhənnəmlik edirsiniz.
[16] Vay halınıza, ey kor rəhbərlər! Deyirsiniz ki, "kim məbədə and içirsə,
əhəmiyyətli bir şey deyil, lakin kim məbədin qızılına and içirsə, öz andına
borcludur". [17] Ey ağılsızlar və korlar! Hansı daha böyükdür? Qızılmı, yoxsa

---

[*]**23:5-6** Mark 12:38-39; Luka 20:46

[f]**23:5** *Dua qutucuqları* – bu qutucuğa Tövratdan götürülən bəzi ayələr qoyulur. Yəhudilər dua edən zaman onu ya alına, ya da qola bağlayırlar.

[g]**23:5** *Qotaz* – Rəbbin əmrlərini xatırlamaq üçün geyimlərin dörd tərəfinə taxılır. Bax: Say. 15:38-40; Qanun. 22:12.

[h]**23:7** *Rabbi* – yəni Müəllim.

[i]**23:8** *Var* – bəzi əlyazmalarda *var, O da Məsihdir.*

[*]**23:11** Mat. 20:25-27; Mark 9:35; 10:43-44; Luka 22:25-26

[*]**23:12** Luka 14:11; 18:14

[j]**23:13-14** *İkiüzlülər! … buraxırsınız* – bəzi əlyazmalarda *ikiüzlülər! Çünki siz dul qadınların evlərini yeyib-dağıdar və özlərinizi göstərmək üçün uzun-uzadı dua edərsiniz. Bunun üçün sizin cəzanız daha ağır olacaq.* [14] *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz Səmavi Padşahlığı insanların üzünə qapayırsınız. Nə özünüz girirsiniz, nə də girmək istəyənləri buraxırsınız* (Mark 12:40; Luka 20:47), bəzilərində isə 13-cü ayə ilə 14-cü ayənin yeri dəyişikdir.

qızılı təqdis edən məbədmi? [18] Yenə də deyirsiniz ki, “kim qurbangaha and
içirsə, əhəmiyyətli bir şey deyil; lakin qurbangah üzərindəki qurbana and
içən öz andını yerinə yetirməlidir”. [19] Ey korlar![k] Hansı daha böyükdür?
Qurbanmı, yoxsa qurbanı təqdis edən qurbangahmı? [20] Beləliklə, qurbangaha
and içən kəs ona və onun üstündə olan bütün şeylərə and içir. [21] Məbədə and
içən kəs ona və içində Yaşayana and içir. [22] *Göyə and içən kəs də Allahın
taxtına və taxtda Oturana and içir.
[23] *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz nanə,
şüyüd və zirənin onda birini verirsiniz, lakin Qanunun daha vacib işlərini,
ədaləti, mərhəməti və imanı atırsınız. Amma onda biri verməklə yanaşı
bunları da yerinə yetirməli idiniz. [24] Ey kor rəhbərlər! Ağcaqanadı süzgəclə
çıxarır, dəvəni isə udursunuz!
[25] Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz
kasanın və boşqabın bayır tərəfini təmizləyirsiniz, lakin onların daxili
soyğunçuluq və pozğunluqla doludur. [26] Sən, ey kor farisey! Əvvəlcə
kasanın[l] daxilini təmizlə ki, bayır tərəfi də təmiz olsun!
[27] *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz
ağardılmış məqbərələrə bənzəyirsiniz: onların bayır tərəfi gözəl görünür,
daxili isə ölü sümükləri və hər cür murdarlıqla doludur. [28] Siz də zahirən
insanlara saleh görünürsünüz, daxilən isə ikiüzlülük və qanunsuzluqla
dolusunuz.
[29] Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz
peyğəmbərlərə məqbərələr tikirsiniz, salehlərin abidələrini bəzəyirsiniz.
[30] “Biz ata-babalarımızın yaşadığı günlərdə yaşasaydıq, peyğəmbərlərin
qanını tökməkdə onlarla şərik olmazdıq” deyirsiniz. [31] Beləliklə,
peyğəmbərləri öldürənlərin övladları olduğunuza özünüz şəhadət edirsiniz.
[32] Elə isə, ata-babalarınızın başladığı işi başa çatdırın! [33] *Siz ey ilanlar,
gürzələr nəsli! Cəhənnəmə məhkum edilməkdən necə qaçacaqsınız?
[34] Ona görə də Mən sizə peyğəmbərlər, müdrik adamlar və ilahiyyatçılar
göndərirəm. Siz onlardan bəzisini öldürəcək və çarmıxa çəkəcəksiniz.
Bəzisini sinaqoqlarınızda qamçılayacaq və şəhərdən şəhərə qovacaqsınız;
[35] *belə ki saleh olan Habilin qanından tutmuş məbədlə qurbangahın arasında

---

[k] **23:19** *Korlar* – bəzi əlyazmalarda *ağılsızlar və korlar.*
*__23:22__ Yeş. 66:1; Mat. 5:34-35
*__23:23__ Lev. 27:30
[l] **23:26** *Kasanın* – bəzi əlyazmalarda *kasanın və boşqabın.*
*__23:27__ Həv. 23:3
*__23:33__ Mat. 3:7; 12:34; Luka 3:7
*__23:35__ Yar. 4:8; 2Saln. 24:20-21

öldürdüyünüz Berekya oğlu Zəkəriyyənin qanına qədər yer üzündə tökülən
bütün saleh adamların qanı üçün məsuliyyət daşıyasınız. 36 Sizə doğrusunu
deyirəm: bütün bu şeylər üçün bu nəsil məsuliyyət daşıyacaq.

Yerusəlimin aqibəti

(Luka 13:34-35)

37 Ey Yerusəlim, Yerusəlim! Peyğəmbərləri öldürən və ora göndərilənləri
daşqalaq edən şəhər! Toyuq cücələrini qanadları altına yığan kimi Mən də
dəfələrlə sənin övladlarını yığmaq istədim, sizsə istəmədiniz! 38 [*]Baxın,
eviniz viran qalır. 39 [*]Çünki Mən sizə bunu deyirəm:
“Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!”
deyənə qədər Məni bir daha görməyəcəksiniz».

24

Axır zamanın əlamətləri

(Mark 13:1-23; Luka 21:5-24)

1 İsa məbəddən çıxıb gedərkən şagirdləri məbədin binalarını Ona
göstərmək üçün yanına gəldilər. 2 İsa onlara cavab verib dedi: «Bütün
bunları görürsünüzmü? Sizə doğrusunu deyirəm: onların daşı daş üstündə
qalmayacaq, hamısı yerlə yeksan olacaq».
3 İsa Zeytun dağında oturanda şagirdlər ayrılıqda Onun yanına gəlib
dedilər: «Bizə söylə, bu dediklərin nə vaxt baş verəcək? Sənin zühurun və
dövrün sonuna hansı əlamətlər olacaq?» 4 İsa onlara cavab verib dedi:
«Ehtiyatlı olun, qoy sizi heç kim aldatmasın. 5 Çünki Mənim adımla çox
adam gəlib “Məsih mənəm” deyərək çoxlarını aldadacaq. 6 Siz müharibələr
və müharibə xəbərləri eşidəcəksiniz. Amma təlaşa düşməyin. Bunlar baş
verməlidir, amma bu hələ hər şeyin axırı deyil. 7 Çünki millət millətə,
padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq. Yerbəyer aclıq[m] və zəlzələlər olacaq.
8 Bütün bunlar sanki doğuş ağrılarının başlanğıcıdır.
9 [*]O zaman sizi əziyyətə təslim edib öldürəcəklər. Mənim adıma görə bütün
millətlər sizə nifrət edəcək. 10 Onda bir çoxu imandan büdrəyərək bir-birini
təslim edəcək və bir-birinə nifrət edəcək. 11 Bir çox yalançı peyğəmbər
törəyib çox adamı aldadacaq. 12 Qanunsuzluq çoxaldığı üçün bir çoxunun

---

[*]**23:38** Yer. 12:7; 22:5; 26:6
[*]**23:39** Zəb. 118:26
[m]**24:7** *Aclıq* – bəzi əlyazmalarda *aclıq, vəba.*
[*]**24:9** Mat. 10:22

məhəbbəti soyuyacaq. [13] *Amma axıracan dözən xilas olacaq. [14] Səmavi
Padşahlığın bu Müjdəsi bütün millətlərə şəhadət olmaq üçün bütün dünyada
vəz ediləcək. O zaman hər şeyin axırı gələcək.
[15] *Beləliklə, Daniel peyğəmbərin bəhs etdiyi viranəlik gətirən iyrənc şeyin
Müqəddəs məkanda qoyulduğunu gördüyünüz zaman – qoy oxuyan bunu
anlasın – [16] Yəhudeyada olanlar dağlara qaçsın. [17] *Damda olan evindəki
əşyaları götürmək üçün aşağı enməsin. [18] Tarlada olan üst paltarını götürmək
üçün geri qayıtmasın. [19] Həmin günlər hamilələrin və körpə əmizdirənlərin
vay halına! [20] Dua edin ki, qaçmağınız qış fəslində və ya Şənbə günündə baş
verməsin. [21] *Çünki o vaxt elə dəhşətli əzab-əziyyət olacaq ki, dünyanın
başlanğıcından indiyə qədər beləsi olmayıb və heç olmayacaq da. [22] Əgər o
günlər qısaldılmasaydı, heç bir insan xilas ola bilməzdi. Amma seçilmişlərə
görə o günlər qısaldılacaq.
[23] *O zaman əgər kimsə sizə desə ki, "bax, Məsih buradadır" yaxud da
"oradadır", inanmayın. [24] Çünki yalançı məsihlər və yalançı peyğəmbərlər
törəyəcək. Onlar böyük əlamətlər və xariqələr göstərəcəklər ki, imkan
taparlarsa, seçilmişləri də aldatsınlar. [25] Bax Mən sizə əvvəlcədən
söyləmişəm. [26] *Ona görə sizə "bax, O çöldədir" desələr də, çıxmayın. "Bax,
O daxili otaqlardadır" desələr də, inanmayın. [27] Çünki şimşək şərqdə çaxıb
qərbdə belə, göründüyü kimi Bəşər Oğlunun zühuru da elə olacaq. [28] *Leş
haradadırsa, kərkəslər də orada toplaşar.

Bəşər Oğlunun zühuru

(Mark 13:24-31; Luka 21:25-33)

[29] *Amma o günlərin əzab-əziyyətindən dərhal sonra
Günəş tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq,
Ulduzlar göydən töküləcək,
Səma cisimləri lərzəyə gələcək.
[30] *O zaman Bəşər Oğlunun əlaməti göydə görünəcək. O vaxt yer üzünün

---

*24:13** Mat. 10:22
***24:15-16** Dan. 9:27; 11:31; 12:11
***24:17-18** Luka 17:31
***24:21** Dan. 12:1; Vəhy 7:14
***24:23** Luka 17:21,23
***24:26-27** Luka 17:23-24
***24:28** Əyy. 39:30; Luka 17:37
***24:29** Yeş. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Vəhy 6:12-13
***24:30** Dan. 7:13; Vəhy 1:7

bütün tayfaları şivən qoparacaq və Bəşər Oğlunun göyün buludları üzərində
qüdrət və böyük izzətlə gəldiyini görəcək. 31 O, mələklərini uca şeypur səsi
ilə göndərəcək. Mələklər də göylərin bir ucundan o biri ucuna qədər dörd
külək istiqamətindən Onun seçdiklərini toplayacaq.
32 Əncir ağacından ibrət alın: onun budağı cücərib yarpaqlananda bilirsiniz
ki, yay fəsli artıq yaxındır. 33 Eləcə siz də bütün bu şeyləri görəndə bilin ki,
Bəşər Oğlu yaxındadır, lap qapıdadır. 34 Sizə doğrusunu deyirəm: bu nəsil
ömrünü sona çatdırmazdan əvvəl bütün bunlar baş verəcək. 35 Yer və göy
keçib gedəcək, amma Mənim sözlərim əsla keçib getməyəcək.

Bilinməyən gün və saat

(Luka 12:39-48; 17:26-35)

36 [*]Lakin o günü və o saatı nə göylərin mələkləri, nə də Oğul bilir.[n] Atadan
başqa heç kim bilmir. 37 [*]Nuhun günləri necə idisə, Bəşər Oğlunun zühuru da
elə olacaq. 38 Daşqından əvvəlki həmin günlərdə, Nuhun gəmiyə girdiyi günə
qədər insanlar yeyib-içir, evlənir, ərə gedirdi. 39 [*]Daşqın gəlib hamısını
aparana qədər bixəbər idilər. Bəşər Oğlunun zühuru da belə olacaq. 40 O
zaman tarladakı iki nəfərdən biri götürüləcək, o birisi isə qalacaq.
41 Dəyirmanda dən üyüdən iki qadından biri götürüləcək, o birisi isə qalacaq.
42 [*]Ona görə də oyaq olun. Çünki Rəbbinizin hansı gün[o] gələcəyini
bilmirsiniz. 43 [*]Amma bunu bilin ki, əgər evin yiyəsi oğrunun gecə hansı
saatda gələcəyini bilsəydi, oyaq qalıb evinin yarılmasına imkan verməzdi.
44 Buna görə siz də hazır olun, çünki Bəşər Oğlu gözləmədiyiniz vaxt
gələcək.
45 Vaxtlı-vaxtında onlara yemək vermək üçün ağasının öz nökərləri üzərinə
qoyduğu sadiq və ağıllı qul kimdir? 46 Nə bəxtiyardır o qul ki, ağası evinə
qayıdanda onu iş başında görür! 47 Sizə doğrusunu deyirəm: ağası bu qula
bütün əmlakı üzərində idarəçiliyi tapşıracaq. 48 Amma həmin qul pis olub
ürəyində "ağam gec gələcək" deyərsə, 49 öz yoldaşlarını döyməyə və
əyyaşlarla yeyib-içməyə başlayarsa, 50 o qulun ağası onun gözləmədiyi gün
və ağlına gəlmədiyi vaxt gələcək, 51 ona ağır cəza verəcək və onu ikiüzlülərlə

---

[*]**24:36** Mark 13:32
[n]**24:36** *Nə göylərin mələkləri, nə də Oğul bilir* – bəzi əlyazmalarda *göylərin mələkləri belə, bilmir.*
[*]**24:37** Yar. 6:5-8
[*]**24:39** Yar. 7:6-24
[*]**24:42** Mark 13:35
[o]**24:42** *Hansı gün* – bəzi əlyazmalarda *nə vaxt.*
[*]**24:43-44** Luka 12:39-40; Vəhy 3:3; 16:15

bir yerdə saxlayacaq. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq.

25

On qız məsəli

1 *O zaman Səmavi Padşahlıq çıraqlarını götürüb bəyin qarşısına çıxan on
qıza bənzəyəcək. 2 Onlardan beşi ağıllı, beşi isə ağılsız idi. 3 Ağılsızlar özləri
ilə çıraqlarını götürmüşdü, amma yağ götürməmişdi. 4 Ağıllılarsa çıraqları
ilə birgə qablarda yağ da götürmüşdü. 5 Lakin bəy gecikdiyindən hamısını
yuxu basdı və onlar yatdı. 6 Amma gecə yarısı bir qışqırıq qopdu: "Budur,
bəy gəlir, onu qarşılamağa çıxın!" 7 O zaman o qızların hamısı durub öz
çıraqlarını düzəltdilər. 8 Ağılsızlar ağıllılara dedi: "Yağınızdan bizə də verin,
çünki çıraqlarımız sönür". 9 Ağıllılarsa cavab verib dedilər: "Belə olmasın ki,
yağ nə bizə çatsın, nə sizə. Yaxşısı budur ki, gedib satıcılardan alasınız".
10 Onlar yağ satın almağa getdikləri zaman bəy gəldi. Hazır olanlar onunla
toy məclisinə girdilər və qapı bağlandı. 11 *O biri qızlar da sonradan gəlib
"Ağa! Ağa! Qapını bizə aç!" dedilər. 12 O isə cavab verib dedi: "Sizə
doğrusunu deyirəm: sizi tanımıram". 13 *Beləliklə, oyaq olun. Çünki siz nə
günü,[p] nə də saatı bilirsiniz.

Əmanət pul məsəli

(Luka 19:11-27)

14 *Səmavi Padşahlıq səyahətə çıxan bir adama bənzəyir. O, qullarını
çağırıb əmlakını onlara əmanət etdi. 15 O hər birinə öz qabiliyyətinə görə –
birinə beş, birinə iki, birinə də bir talant verdi və yola düşdü. 16 Beş talant
alan dərhal gedib bunları sərmayəyə qoydu, daha beş talant qazandı. 17 İki
talant alan da beləcə daha iki talant qazandı. 18 Bir talant alansa gedib torpağı
qazdı və ağasının pulunu gizlətdi.
19 Uzun zamandan sonra həmin qulların ağası gəldi və onlardan hesabat
tələb etdi. 20 Beş talant alan gəlib daha beş talant gətirərək dedi: "Ağa, sən
mənə beş talant əmanət etdin. Budur, mən daha beş talant qazandım".
21 Ağası ona dedi: "Afərin, yaxşı və sadiq qulum! Sən xırda işlərdə sadiq
oldun, səni böyük işlər üzərinə qoyacağam. Ağanın sevincinə şərik ol!"
22 İki talant alan da gəlib dedi: "Ağa, mənə iki talant əmanət etdin. Budur,

---

***25:1** Luka 12:35
***25:11-12** Luka 13:25
***25:13** Mark 13:33
[p]**25:13** *Nə günü* – bəzi əlyazmalarda *Bəşər Oğlunun gələcəyi nə günü.*
***25:14-15** Mark 13:34

mən daha iki talant qazandım”. [23] Ağası ona dedi: “Afərin, yaxşı və sadiq
qulum! Sən xırda işlərdə sadiq oldun, səni böyük işlər üzərinə qoyacağam.
Ağanın sevincinə şərik ol!”
[24] Bir talant alan da gəlib dedi: “Ağa, sənin sərt bir adam olduğunu
bilirdim. Əkmədiyin yerdən biçərsən, səpmədiyin yerdən yığarsan. [25] Ona
görə qorxdum, gedib sənin talantını torpaqda gizlətdim. Buyur, öz malını
geri götür!” [26] Ağası isə cavab verib ona dedi: “Pis və tənbəl qul! Mənim
əkmədiyim yerdən biçdiyimi və səpmədiyim yerdən yığdığımı bilirdinmi?
[27] Onda gərək mənim pulumu sərraflara verəydin ki, mən qayıdanda onu
faizlə geri alım. [28] İndi əlindəki talantı ondan alın və on talantı olana verin!
[29] *Çünki kimin varıdırsa, daha çox veriləcək və o, bolluq içində olacaq,
kimin yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq. [30] *Yaramaz qulu isə
qaranlıq çölə atın. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq”.

Qoyunlar və keçilər

[31] *Bəşər Oğlu bütün mələklərlə birlikdə izzəti ilə gələn zaman Öz izzətli
taxtına oturacaq. [32] Bütün millətlər Onun önündə toplaşacaq, O da qoyunları
keçilərdən ayıran bir çoban kimi onları bir-birindən ayıracaq. [33] Qoyunları
sağına, keçiləri isə soluna qoyacaq.
[34] O zaman Padşah sağındakılara deyəcək: “Ey sizlər, Atamın xeyir-dua
verdiyi adamlar! Gəlin, dünya yaranandan bəri sizin üçün hazırlanmış olan
Padşahlığı irs alın. [35] Çünki ac idim, Mənə yemək verdiniz; susamışdım,
Mənə su verdiniz; qərib idim, Məni qəbul etdiniz; [36] çılpaq idim, Məni
geyindirdiniz; xəstə idim, qayğımı çəkdiniz; zindanda idim, yanıma
gəldiniz”. [37] Onda salehlər Ona cavab verib deyəcəklər: “Ya Rəbb, biz Səni
nə vaxt ac görüb yemək verdik və ya susamış görüb su verdik? [38] Nə vaxt
Səni qərib görüb qəbul etdik və ya çılpaq görüb geyindirdik? [39] Nə vaxt Səni
xəstə və ya zindanda görüb yanına gəldik?” [40] Padşah da cavab verib onlara
deyəcək: “Sizə doğrusunu deyirəm: siz bu ən kiçik qardaşlarımdan birinə
etdiyinizi Mənə etmiş oldunuz”.
[41] O zaman solundakılara deyəcək: “Ey lənətə gəlmişlər, çəkilin önümdən!
İblislə onun mələklərinə hazırlanmış olan əbədi oda yollanın! [42] Çünki ac
idim, Mənə yemək vermədiniz; susamışdım, Mənə su vermədiniz; [43] qərib
idim, Məni qəbul etmədiniz; çılpaq idim, Məni geyindirmədiniz; xəstə və
zindanda idim, qayğımı çəkmədiniz”. [44] Onda onlar da cavab verib
deyəcəklər: “Ya Rəbb, Səni nə vaxt ac, susamış, qərib, çılpaq, xəstə və

---

*__25:29__ Mat. 13:12; Mark 4:25; Luka 8:18
*__25:30__ Mat. 8:12; 22:13; Luka 13:28
*__25:31__ Mat. 16:27; 19:28

yaxud zindanda gördük ki, Sənə xidmət etmədik?” [45] O zaman onlara cavab
verib deyəcək: “Sizə doğrusunu deyirəm: siz bu ən kiçiklərdən birinə
etmədiyinizi Mənə etməmiş oldunuz”. [46] [*]Bunlar əbədi əzaba, salehlərsə
əbədi həyata gedəcək».

26

İsanı öldürmək üçün sui-qəsd hazırlanır

(Mark 14:1-2; Luka 22:1-2; Yəh. 11:45-53)

[1] [*]İsa bütün bu sözləri bitirəndən sonra şagirdlərinə dedi: [2] «İki gün sonra
Pasxa bayramı olacağını bilirsiniz. Bəşər Oğlu çarmıxa çəkilmək üçün
təslim ediləcək».
[3] O zaman başçı kahinlər[q] və xalqın ağsaqqalları Qayafa adlı baş kahinin
həyətinə toplaşdılar. [4] İsanı hiylə ilə tutub öldürmək üçün sui-qəsd
hazırladılar. [5] Amma deyirdilər: «Bunu bayramda etməyək, yoxsa xalq
arasında qarışıqlıq düşər».

İsa Bet-Anyada

(Mark 14:3-9; Yəh. 12:1-8)

[6] [*]İsa Bet-Anyada cüzamlı Şimonun evində ikən [7] bir qadın Onun yanına
gəldi və qadının əlində içində çox bahalı ətirli yağ olan ağ mərmər qab var
idi. İsa süfrəyə oturanda qadın yağı Onun başına tökdü. [8] Şagirdlər bunu
gördükdə acıqlanıb dedilər: «Bu israfçılıq nə üçündür? [9] Axı bu ətiri baha
qiymətə satıb pulunu yoxsullara vermək olardı». [10] Lakin İsa bunu bilərək
dedi: «Niyə qadını incidirsiniz? O Mənim üçün gözəl bir iş gördü.
[11] [*]Yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, Mənsə həmişə yanınızda
olmayacağam. [12] Qadın bu ətiri Mənim bədənimə tökməklə Məni dəfn üçün
hazırladı. [13] Sizə doğrusunu deyirəm: dünyanın hansı yerində Müjdə vəz
edilərsə, bu qadının etdiyi iş də danışılacaq ki, o yada salınsın».

Yəhudanın xəyanəti

(Mark 14:10-11; Luka 22:3-6; Yəh. 13:18-30)

[14] O zaman On İki şagirddən Yəhuda İskaryot adlı biri başçı kahinlərin
yanına gedib dedi: [15] «Onu sizə təslim etsəm, mənə nə verərsiniz?» Onlar da

---

[*]**25:46** Dan. 12:2
[*]**26:1-2** Çıx. 12:1-27
[q]**26:3** *Kahinlər* – bəzi əlyazmalarda *kahinlər, ilahiyyatçılar.*
[*]**26:6-7** Luka 7:37-38
[*]**26:11** Qanun. 15:11

Yəhudaya otuz gümüş təklif etdilər. [16] O vaxtdan Yəhuda İsanı təslim etmək
üçün fürsət axtarmağa başladı.

Axırıncı şam yeməyi

(Mark 14:12-26; Luka 22:7-23; Yəh. 13:21-30; 1Kor. 11:23-25)

[17] Mayasız Çörək bayramının ilk günü şagirdlər İsanın yanına gəlib dedilər:
«Sənin Pasxa yeməyin üçün harada hazırlıq görməyimizi istəyirsən?» [18] O da
cavab verdi: «Şəhərə girib filankəsin yanına gedin və ona deyin: "Müəllim
deyir: ‹Vaxtım yaxınlaşdı, şagirdlərimlə birgə Pasxanı sənin evində
keçirəcəyəm›"». [19] Şagirdlər İsanın əmrini yerinə yetirərək Pasxa yeməyi
üçün hazırlıq etdilər.
[20] Axşam düşəndə İsa On İki şagirdi ilə birgə süfrəyə oturdu. [21] Onlar
yemək yeyərkən İsa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: sizlərdən biri Mənə
xəyanət edəcək». [22] Onlar çox kədərlənib bir-bir Ondan soruşdular: «Ya
Rəbb, mən deyiləm ki?» [23] [*]O cavab verib dedi: «Mənimlə birlikdə əlini
qaba batıran Mənə xəyanət edəcək. [24] Bəşər Oğlu Özü barəsində yazıldığı
kimi gedir. Amma vay o adamın halına ki, Bəşər Oğluna xəyanət edir! O
adam heç doğulmasaydı, onun üçün daha yaxşı olardı». [25] Ona xəyanət edən
Yəhuda «Rabbi, mən deyiləm ki?» deyə soruşdu. İsa da ona «sən dediyin
kimidir» dedi.
[26] Onlar yeyəndə İsa çörək götürdü, şükür duası edib onu böldü və
şagirdlərə verərək dedi: «Alın, yeyin! Bu Mənim bədənimdir». [27] Sonra bir
kasa götürdü və şükür edib onu da şagirdlərə verərək dedi: «Bundan hamınız
için! [28] [*]Çünki bu, Əhdin[r] bağlanması və günahların bağışlanması üçün
çoxları uğrunda axıdılan Mənim qanımdır. [29] Mən sizə deyirəm: Atamın
Padşahlığında sizinlə birlikdə təzəsini içəcəyim günə qədər üzüm ağacının
bu məhsulundan əsla içməyəcəyəm».
[30] Onlar ilahi oxuyandan sonra çıxdılar və Zeytun dağına tərəf getdilər.

Peterin inkarı əvvəlcədən bildirilir

(Mark 14:27-31; Luka 22:31-34; Yəh. 13:36-38)

[31] [*]Onda İsa şagirdlərinə dedi: «Bu gecə hamınız Məni atıb gedəcəksiniz,[s]
çünki belə yazılıb:
"Çobanı vuracağam,

---

[*]**26:23** Zəb. 41:9
[*]**26:28** Çıx. 24:8; Yer. 31:31-34
[r]**26:28** *Əhdin* – bəzi əlyazmalarda *Yeni Əhdin* (Luka 22:20).
[*]**26:31** Zək. 13:7
[s]**26:31** *Məni atıb gedəcəksiniz* – hərfi tərcümədə *Məndə büdrəyəcəksiniz.*

Sürünün qoyunları pərən-pərən olacaq”.
32 [*]Amma Mən diriləndən sonra sizdən qabaq Qalileyaya gedəcəyəm».
33 Peter Ona cavab verib dedi: «Hamı Səni atıb getsə də, mən əsla atıb
getməyəcəyəm». 34 İsa ona dedi: «Sənə doğrusunu deyirəm: bu gecə xoruz
banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən». 35 Peter Ona dedi:
«Əgər Səninlə birlikdə ölməyim lazım olsa belə, Səni əsla inkar
etməyəcəyəm». Bütün şagirdlər də belə dedilər.

Getsemani bağında

(Mark 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Sonra İsa şagirdlərlə birlikdə Getsemani adlanan bir yerə gəldi və onlara
dedi: «Mən oraya gedib dua edərkən siz burada oturub-qalın». 37 O, Peter ilə
Zavdayın iki oğlunu Özü ilə apardı. Özündə bir kədər və narahatlıq hiss
etməyə başladı. 38 Onlara belə dedi: «Ürəyimi elə dərin kədər bürüyüb, az
qalır ki, ölüm. Burada qalın və Mənimlə birlikdə oyaq olun».
39 İsa bir qədər irəli getdi və üzüstə yerə qapanıb dua etdi: «Ey Atam,
mümkündürsə, qoy bu kasa[t] Məndən yan keçsin. Amma Mənim yox, Sənin
iradən olsun». 40 İsa şagirdlərin yanına qayıdıb gördü ki, onlar yatıb. O,
Peteri səslədi: «Məgər Mənimlə birlikdə bir saat oyaq qala bilməzdinizmi?
41 Oyaq durub dua edin ki, sınağa düşməyəsiniz. Ruh həvəsli, cisim isə
gücsüzdür». 42 İsa yenə ikinci dəfə uzaqlaşdı və dua etdi: «Ey Atam, əgər
Mən içmədən bu kasanın keçməsi mümkün deyilsə, qoy Sənin iradən
olsun».
43 İsa qayıdanda gördü ki, onlar yenə yatıb. Çünki onların gözləri
yumulurdu. 44 Onları tərk edib təkrarən uzaqlaşdı, yenə eyni sözlərlə üçüncü
dəfə dua etdi. 45 Sonra İsa şagirdlərin yanına qayıdıb onlara dedi: «Hələ də
yatıb dincəlirsiniz? Budur, vaxt yaxınlaşıb və Bəşər Oğlu günahkarların
əlinə təslim olunur. 46 Qalxın gedək. Budur, Mənə xəyanət edən gəlir!»

İsa həbs olunur

(Mark 14:43-50; Luka 22:47-53; Yəh. 18:3-12)

47 İsa hələ danışarkən On İki şagirddən biri olan Yəhuda gəldi. Onun
yanında başçı kahinlərin və xalqın ağsaqqallarının göndərdiyi əli qılınclı və
dəyənəkli böyük bir dəstə adam var idi. 48 İsaya xəyanət edən Yəhuda onlara
işarə ilə bildirib demişdi: «Kimi öpsəm, İsa Odur, Onu tutun». 49 O anda
İsaya yaxınlaşıb «Salam, Rabbi!» deyərək Onu öpdü. 50 İsa da ona «Dostum,
nə üçün gəlmisən?» dedi. Elə bu vaxt İsaya yaxınlaşıb əl ataraq Onu

---

[*]**26:32** Mat. 28:16
[t]**26:39** *Kasa* – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi.

tutdular. [51] Onda İsa ilə birlikdə olanlardan biri əl atıb qılıncını çəkdi və baş
kahinin qulunu vurub qulağını qopartdı. [52] İsa ona dedi: «Qılıncını yerinə
qoy, çünki qılınc çəkənlərin hamısı qılıncla məhv olacaq. [53] Yoxsa elə
düşünürsən ki, Atamdan yardım istəyə bilmərəm? İstəsəm, dərhal Mənə on
iki legiondan[u] artıq mələk göndərər. [54] "Bunların olması gərəkdir" deyən
Müqəddəs Yazılar onda bəs necə yerinə yetərdi?»
[55] [*]Həmin vaxt İsa camaata dedi: «Nə üçün quldur üstünə gələn kimi qılınc
və dəyənəklərlə Məni tutmağa gəlmisiniz? Hər gün məbəddə oturub[v] təlim
verirdim, heç Məni tutmadınız. [56] Amma bunların hamısı peyğəmbərlərin
Yazıları yerinə yetsin deyə baş verdi». Onda bütün şagirdlər İsanı atıb
qaçdılar.

İsa Ali Şuranın önündə

(Mark 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yəh. 18:13-24)

[57] İsanı həbs edənlər Onu baş kahin Qayafanın yanına gətirdilər.
İlahiyyatçılar və ağsaqqallar da oraya toplaşdı. [58] Peter uzaqdan baş kahinin
həyətinə qədər İsanın ardınca gedirdi, sonu görmək üçün içəri girib
mühafizəçilərlə birgə oturdu.
[59] Başçı kahinlər[w] və Ali Şuranın hamısı İsanı edam etmək üçün Onun
əleyhinə yalançı şahidlik ifadəsi axtarırdılar. [60] [*]Çoxlu yalançı şahid gəldi,
lakin yenə də axtardıqlarını tapmadılar. Axırda iki şahid gəlib [61] dedi: «Bu
Adam dedi: "Mən Allahın məbədini dağıdıb üç gün ərzində tikə bilərəm"».
[62] Baş kahin ayağa qalxıb İsaya dedi: «Sənin heç cavabın yoxdur? Onlar
Sənin əleyhinə bu nə ifadədir verirlər?» [63] Amma İsa susmaqda davam etdi.
Baş kahin isə Ona dedi: «Səni var olan Allaha and etdirirəm, bizə de,
Allahın Oğlu Məsih Sənsənmi?» [64] [*]İsa da ona dedi: «Sənin dediyin kimidir.
Hətta sizə deyirəm: bundan sonra Bəşər Oğlunun Qüdrətli Olanın[x] sağında
oturduğunu və göyün buludları üzərində gəldiyini görəcəksiniz». [65] [*]Onda
baş kahin əynindəki paltarını cırıb dedi: «O, Allaha küfr etdi! Artıq şahidlərə
nə ehtiyacımız var? Elə indi Onun küfr söylədiyini eşitdiniz! [66] Bəs buna nə
deyirsiniz?» Onlar cavab verib dedilər: «O, ölüm cəzasına layiqdir».

---

[u] **26:53** *Legion* – təqribən 6000 əsgər.
[*] **26:55** Luka 19:47; 21:37
[v] **26:55** *Oturub* – bəzi əlyazmalarda *sizinlə birgə oturub.*
[w] **26:59** *Kahinlər* – bəzi əlyazmalarda *kahinlər, ağsaqqallar.*
[*] **26:60-61** Yəh. 2:19
[*] **26:64** Dan. 7:13
[x] **26:64** *Qüdrətli Olan* – yəni Allah.
[*] **26:65-66** Lev. 24:16

[67] [*]Elə bu vaxt İsanın üzünə tüpürüb yumruq vurdular. Bəziləri də Ona şillə
vuraraq [68] dedilər: «Ey Məsih, bizə peyğəmbərlik elə görək, Səni vuran
kimdir?»

Peter İsanı inkar edir

(Mark 14:66-72; Luka 22:56-62; Yəh. 18:15-18,25-27)

[69] Peter isə bayırda, həyətdə oturmuşdu. Bir qarabaş ona yaxınlaşıb dedi:
«Sən də Qalileyalı İsa ilə birlikdə idin». [70] Amma Peter hamının qarşısında
inkar edərək dedi: «Bilmirəm, sən nə danışırsan». [71] Sonra darvazaya
gələndə başqa bir qarabaş onu görüb oradakılara dedi: «Bu adam Nazaretli
İsa ilə birlikdə idi». [72] Peter yenə inkar edib and içdi: «Mən o Adamı
tanımıram». [73] Bir az sonra orada duranlar gəlib Peterə dedilər: «Doğrudan
da, sən də onlardansan, çünki nitqin səni ifşa edir». [74] Peter özünü qarğıyıb
and içərək dedi: «O Adamı tanımıram».

Həmin anda xoruz banladı. [75] Peter İsanın «xoruz banlamazdan əvvəl sən
Məni üç dəfə inkar edəcəksən» dediyi sözü yadına saldı. Ona görə oradan
çıxıb hönkür-hönkür ağladı.

27

Yəhuda özünü asır

(Mark 15:1; Luka 23:1-2; Yəh. 18:28; Həv. 1:18-19)

[1] Səhər açılanda bütün başçı kahinlərlə xalqın ağsaqqalları İsanı edam
etmək üçün məşvərət etdilər. [2] İsanın əl-qolunu bağlayaraq vali Pilatın
yanına aparıb ona təslim etdilər.

[3] O zaman İsaya xəyanət edən Yəhuda Onun məhkum edildiyini görəndə
peşman oldu. Otuz gümüşü başçı kahinlərə və ağsaqqallara geri gətirib
[4] «mən təqsirsiz qanı təslim etməklə günah işlətdim» dedi. Onlarsa ona
«Bundan bizə nə? Özün bilərsən» dedilər. [5] Yəhuda gümüş pulları məbədin
içinə atıb oradan çıxdı, gedib özünü asdı.

[6] Başçı kahinlər gümüş pulları götürüb dedilər: «Madam ki qan bahasıdır,
bu gümüş pulları məbədin xəzinəsinə qoymağa icazəmiz yoxdur». [7] Öz
aralarında məşvərət keçirərək o pulla yadelliləri dəfn etmək üçün
dulusçunun tarlasını satın aldılar. [8] Buna görə o tarlaya bu günə qədər «Qan
tarlası» deyilir. [9] [*]Beləcə Yeremya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz
yerinə yetdi:

«İsrail övladlarının qiymətləndirdiyi Adamın dəyərini – otuz gümüşü

---

[*]**26:67-68** Yeş. 50:6

[*]**27:9-10** Zək. 11:12-13

aldılar [10] və Rəbbin mənə buyurduğu kimi dulusçunun tarlası üçün verdilər».

İsa Romalı vali Pilatın önündə

(Mark 15:2-15; Luka 23:3-5,13-25; Yəh. 18:29-19:16)

[11] İsa valinin önündə dayanmışdı. Vali Ondan «Yəhudilərin Padşahı
Sənsənmi?» deyə soruşdu. İsa da ona dedi: «Sənin dediyin kimidir». [12] Başçı
kahinlər və ağsaqqallar Onu ittiham etdikləri vaxt İsa heç bir cavab vermədi.
[13] Onda Pilat Ona dedi: «Sənin əleyhinə edilən bu qədər şəhadəti
eşitmirsənmi?» [14] İsa onun heç bir sözünə cavab vermədi. Vali buna çox
heyrətləndi.
[15] Hər Pasxa bayramında valinin xalqın istədiyi bir məhbusu azad etməsi
adət idi. [16] O günlərdə Barabba adlı məşhur bir məhbus həbsdə saxlanılırdı.
[17] Beləliklə, onlar bir yerə toplaşdıqları vaxt Pilat onlardan soruşdu: «Sizin
üçün kimi azad etməyimi istəyirsiniz? Barabbanı, yoxsa Məsih deyilən
İsanı?» [18] Çünki bilirdi ki, onlar İsanı paxıllıqdan təslim etmişdilər.
[19] Pilat hökm kürsüsündə oturarkən arvadı «o saleh Adamla sənin heç bir
işin olmasın, çünki bu gün röyada Ona görə çox əzablar çəkmişəm» deyə
xəbər göndərdi.
[20] Başçı kahinlər və ağsaqqallarsa xalqı təhrik edirdilər ki, Barabbanın azad
olmasını, İsanınsa ölümünü istəsinlər. [21] Vali onlardan soruşdu: «İkisindən
hansını sizin üçün azad etməyimi istəyirsiniz?» Onlar da «Barabbanı»
dedilər. [22] Pilat onlara «Elə isə Məsih deyilən İsaya nə edim?» dedi. Onların
hamısı «Çarmıxa çəkilsin!» dedilər. [23] Vali «Axı O nə pislik edib?» deyə
soruşdu. Onlarsa «Çarmıxa çəkilsin!» deyə daha ucadan bağırdılar.
[24] [*]Pilat əlindən heç bir şeyin gəlmədiyini və əksinə, iğtişaşın gücləndiyini
görərək su götürüb xalqın önündə əllərini yudu və belə dedi: «Mən bu
Adamın[y] qanı üçün təqsirkar deyiləm, qoy sizin boynunuzda qalsın».
[25] Bütün xalq cavab verib dedi: «Onun qanının məsuliyyəti bizim və
övladlarımızın üzərinə olsun!» [26] Onda Pilat onlar üçün Barabbanı azad etdi.
İsanı isə qamçılatdıqdan sonra çarmıxa çəkilməyə təslim etdi.

Əsgərlər İsanı təhqir edir

(Mark 15:16-20; Yəh. 19:2-3)

[27] Sonra valinin əsgərləri İsanı vali sarayına apardılar. Bütün alayı Onun
başına topladılar. [28] Onu soyundurub al rəngli xalat geyindirdilər.
[29] Tikanlardan bir tac hörüb başına qoydular, sağ əlinə də bir qamış verdilər.

---

[*]**27:24** Qanun. 21:6-9

[y]**27:24** *Adamın* – bəzi əlyazmalarda *saleh Adamın.*

Önündə diz çöküb «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyərək Onu ələ
saldılar. 30 Ona tüpürdülər, qamışı götürüb başına vurdular. 31 Onu ələ
salandan sonra xalatı əynindən çıxarıb Öz paltarını geyindirdilər. Sonra Onu
çarmıxa çəkməyə apardılar.

İsa çarmıxa çəkilir

(Mark 15:21-32; Luka 23:26-43; Yəh. 19:17-25)

32 Bayıra çıxanda Şimon adlı Kirenalı bir adamla rastlaşdılar. Onu İsanın
çarmıxını daşımağa məcbur etdilər.
33 Qolqota, yəni «Kəllə yeri» adlanan yerə gələndə 34 Ona içməyə ödlə
qarışıq şərab verdilər. İsa onu daddıqda içmək istəmədi. 35 [*]Əsgərlər[z] Onu
çarmıxa çəkdilər və püşk ataraq paltarlarını aralarında bölüşdürdülər.
36 Sonra orada oturub Onun keşiyini çəkdilər. 37 Başı üzərinə «Yəhudilərin
Padşahı İsa budur» ittihamını yazıb qoydular. 38 O zaman İsa ilə birlikdə biri
sağında, biri də solunda iki quldur da çarmıxa çəkildi.
39 [*]Gəlib-keçənlər başlarını yırğalayıb Ona böhtan ataraq 40 [*]«Ey məbədi
dağıdıb üç gündə tikən! Əgər Allahın Oğlusansa, Özünü xilas et və
çarmıxdan düş!» deyirdilər. 41 Başçı kahinlər də ilahiyyatçılar və
ağsaqqallarla birgə eyni şəkildə İsanı ələ salaraq deyirdilər: 42 «Başqalarını
xilas edirdi, amma Özünü xilas edə bilmir! İsrailin Padşahıdır, qoy indi
çarmıxdan düşsün və biz də Ona iman edək. 43 [*]Allaha güvənirdi. Allah Onu
sevirsə, qoy indi xilas etsin! Çünki "Mən Allahın Oğluyam" dedi». 44 İsa ilə
birlikdə çarmıxa çəkilən quldurlar da Onu təhqir edirdilər.

İsanın ölümü

(Mark 15:33-41; Luka 23:44-49; Yəh. 19:25-30)

45 Altıncı saatdan[a] doqquzuncu saata qədər[b] bütün yer üzünə qaranlıq
çökdü. 46 [*]Doqquzuncu saata yaxın İsa uca səslə nida edərək dedi:

«Eli, Eli, lema şavaqtani?»

---

[*]**27:35** Zəb. 22:18

[z]**27:35** *Əsgərlər* – bəzi əlyazmalarda *Peyğəmbərin dediyi «aralarında paltarlarımı bölüşdürdülər, geyimim üçün püşk atdılar» sözü yerinə yetsin deyə əsgərlər* (Yəh. 19:24).

[*]**27:39** Zəb. 22:7; 109:25

[*]**27:40** Mat. 26:61; Yəh. 2:19

[*]**27:43** Zəb. 22:8

[a]**27:45** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki.

[b]**27:45** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç.

[*]**27:46** Zəb. 22:1

Bu «Ey Allahım, Allahım, niyə Məni tərk etdin?» deməkdir. 47 Orada
dayananların bəzisi bunu eşidərkən dedilər: «Bu Adam İlyası çağırır».
48 *Aralarından biri dərhal qaçıb bir süngər gətirdi, şərab sirkəsinə batırıb bir
qamışın ucuna keçirərək İsaya verdi ki, içsin. 49 O biriləri isə dedilər: «Onu
rahat burax, görək İlyas gəlib Onu xilas edəcəkmi?» 50 İsa yenə uca səslə
qışqırıb ruhunu tapşırdı.
51 *O anda məbədin pərdəsi yuxarıdan aşağıya qədər iki yerə parçalandı.
Yer sarsıldı, qayalar yarıldı. 52 Qəbirlər açıldı, vəfat etmiş bir çox
müqəddəsin cəsədi dirildi. 53 Onlar İsanın dirilməsindən sonra qəbirlərdən
çıxıb müqəddəs şəhərə[c] girdilər və bir çox insana göründülər.
54 İsaya nəzarət edən yüzbaşı və onunla birlikdə olan əsgərlər zəlzələni və
baş verən şeyləri gördükdə «doğrudan da, bu Adam Allahın Oğlu idi»
deyərək dəhşətə düşdülər.
55 *Orada olub-keçənlərə uzaqdan baxan bir çox qadın var idi ki, xidmət
etmək üçün Qalileyadan İsanın ardınca gəlmişdilər. 56 Məcdəlli Məryəm,
Yaqub ilə Yusifin anası Məryəm və Zavdayın oğullarının anası da onların
arasında idi.

İsanın dəfni

(Mark 15:42-47; Luka 23:50-56; Yəh. 19:38-42)

57 Axşam düşəndə İsanın şagirdi olmuş varlı bir adam – Yusif adlı bir
Arimateyalı gəldi. 58 O, Pilatın yanına gedib İsanın cəsədini istədi. Pilat da
cəsədin ona verilməsini əmr etdi. 59 Yusif cəsədi alıb təmiz bir kəfənə bükdü.
60 Onu qaya içində qazdığı öz yeni qəbrinə qoydu və qəbirin ağzına bir iri
daş yuvarlayıb getdi. 61 Məcdəlli Məryəm və o biri Məryəm orada, qəbirin
qarşısında oturmuşdular.
62 *Ertəsi gün, yəni Hazırlıq günündən[d] sonrakı gün başçı kahinlərlə
fariseylər Pilatın yanına toplaşıb 63 dedilər: «Ağa, biz xatırlayırıq ki, o
yalançı hələ sağ ikən "üç gün sonra diriləcəyəm" demişdi. 64 Ona görə də
əmr et ki, üçüncü günə qədər qəbirin təhlükəsizliyi qorunsun. Yoxsa

---

*27:48** Zəb. 69:21
***27:51** Çıx. 26:31-33
[c]**27:53** *Müqəddəs şəhərə* – yəni Yerusəlimə.
***27:55-56** Luka 8:2-3
***27:62-63** Mat. 16:21; 17:23; 20:19; Mark 8:31; 9:31; 10:32-34; Luka 9:22; 18:31-33
[d]**27:62** *Hazırlıq günü* – yəni Yəhudilərdə müqəddəs sayılan Şənbə günü üçün hazırlıq görülən cümə günü.

şagirdləri gəlib[e] Onu oğurlayar və xalqa "O, ölülər arasından dirildi"
deyərlər. Axırıncı yalan birincisindən daha pis olar». 65 Pilat onlara dedi:
«Bir dəstə keşikçi götürün, gedin, bacardığınız kimi qəbirin təhlükəsizliyini
qoruyun». 66 Onlar gedib qəbirin qarşısında keşikçi dəstəsi qoydular və qəbir
daşına möhür basdılar. Beləliklə, qəbirin təhlükəsizliyi qorundu.

28

İsanın dirilməsi

(Mark 16:1-11; Luka 24:1-12; Yəh. 20:1-18)

1 Şənbə günü keçəndən sonra, həftənin ilk günü[f] səhər dan yeri ağaranda
Məcdəlli Məryəm və o biri Məryəm qəbiri görməyə gəldilər. 2 Budur, böyük
bir zəlzələ oldu. Çünki Rəbbin bir mələyi göydən enib gələrək daşı bir tərəfə
yuvarladı və üzərində oturdu. 3 Onun görünüşü şimşək kimi, paltarı isə qar
kimi ağ idi. 4 Keşikçilər qorxudan titrəyib ölü kimi oldular. 5 Mələk qadınlara
müraciət edərək dedi: «Siz qorxmayın! Çarmıxa çəkilmiş İsanı axtardığınızı
bilirəm. 6 O burada yoxdur, dediyi kimi dirilmişdir! Gəlin, Onun[g] yatdığı
yeri görün. 7 Tez gedin, Onun şagirdlərinə belə söyləyin: "İsa ölülər
arasından dirildi. Qalileyaya sizdən qabaq gedir. Onu orada görəcəksiniz".
Budur, mən sizə xəbər verdim».

8 Qadınlar qorxu və böyük sevinclə dərhal qəbirdən çıxdılar. Onun
şagirdlərinə xəbər verməyə qaçdılar. 9 Amma[h] budur, İsa «Sizə salam!» deyə
onların qarşısına çıxdı. Onlar da yaxınlaşıb İsanın ayaqlarına sarılaraq Ona
səcdə qıldılar. 10 İsa onlara dedi: «Qorxmayın! Gedin, qardaşlarıma xəbər
verin ki, Qalileyaya getsinlər. Məni orada görəcəklər».

Keşikçilərin gətirdiyi xəbər

11 Qadınlar hələ yolda ikən keşikçilərdən bəzisi şəhərə gəlib baş verən
bütün şeyləri başçı kahinlərə bildirdilər. 12 Onlar ağsaqqallarla toplaşıb
məşvərət keçirdikdən sonra əsgərlərə çoxlu pul verib dedilər: 13 «Deyərsiniz
ki, şagirdləri gecə biz yatanda gəlib Onu oğurlayıblar. 14 Əgər bu xəbər
valinin qulağına gedib çatsa, biz onu inandırarıq, sizi də bəladan qurtararıq».
15 Beləliklə, əsgərlər pulu alıb tapşırıldığı kimi etdilər. Bu söz bu günə kimi
Yəhudilər arasında yayılmışdır.

---

[e] **27:64** *Gəlib* – bəzi əlyazmalarda *gecə gəlib.*

[f] **28:1** *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü.

[g] **28:6** *Onun* – bəzi əlyazmalarda *Rəbbin.*

[h] **28:9** *Amma* – bəzi əlyazmalarda *Amma onlar Onun şagirdlərinə xəbər verməyə gedərkən.*

İsa şagirdlərinə tapşırıq verir

(Mark 16:14-18; Luka 24:36-49; Yəh. 20:19-23; Həv. 1:6-8)

16 *On Bir şagird Qalileyaya, İsanın onlara təyin etdiyi dağa getdi. 17 İsanı
gördükdə Ona səcdə qıldılar. Bəzisi isə şübhə etdi. 18 İsa yaxınlaşıb onlara
dedi: «Göydə və yer üzündə bütün səlahiyyət Mənə verilmişdir. 19 Beləliklə,
gedin, bütün millətləri Mənim şagirdim edin; onları Ata, Oğul və Müqəddəs
Ruh adı ilə vəftiz edin; 20 sizə əmr etdiyim hər şeyə riayət etməyi onlara
öyrədin. Budur, Mən dövrün sonuna qədər hər gün sizinləyəm».

---

[*] **28:16** Mat. 26:32; Mark 14:28